

## Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het algemeen bestuur van de GGD Noord- en Oost-Gelderland

### Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in de jaarstukken 2015 opgenomen jaarrekening van gemeenschappelijke regeling GGD Noord- en Oost Gelderland gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2015 en het overzicht van baten en lasten over 2015 met de toelichtingen, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

#### Verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling GGD Noord- en Oost Gelderland is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten. Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling.

Het dagelijks bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

#### Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en het Controleprotocol WNT. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, alsmede voor de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling.

Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de

door het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten, inclusief toevoegingen aan reserves. Op basis van artikel 2 lid 7 Bado is deze goedkeuringstolerantie door het algemeen bestuur vastgesteld. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de toleranties gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel inzake de getrouwheid en ons oordeel met beperking inzake de rechtmatigheid te bieden.

#### Onderbouwing van het oordeel met beperking inzake de financiële rechtmatigheid

In de jaarrekening zijn lasten opgenomen die samenhangen met de uitvoering van de Europese aanbestedingsregels. Voor een bedrag van € 209.750 hebben wij vastgesteld dat deze lasten niet in overeenstemming met de Europese aanbestedingsregels tot stand zijn gekomen. Ook hebben wij geconstateerd dat in de jaarrekening een onjuiste afgrenzing heeft plaatsgevonden van de opbrengsten. De omvang van de individuele fouten bedraagt € 32.000. Aangezien de geconstateerde fouten de door ons gehanteerde controletolerantie overstijgen, heeft dit invloed op ons oordeel inzake de financiële rechtmatigheid en verstrekken wij een oordeel met beperking inzake de financiële rechtmatigheid.

#### Oordeel inzake getrouwheid

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van de gemeenschappelijke regeling GGD Noord- en Oost-Gelderland een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2015 als van de activa en passiva per 31 december 2015 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

#### Oordeel met beperking inzake rechtmatigheid

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2015, uitgezonderd de gevolgen van de aangelegenheden beschreven in de paragraaf Onderbouwing van het oordeel met beperking inzake de financiële rechtmatigheid, rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder relevante verordeningen.

## **Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen**

Ingevolge artikel 213 lid 3 onder d gemeentewet vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Arnhem, 13 april 2016

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. J. Schuurkamp-Spijkerboer RA

## Jaarstukken 2015



Behandeld in AMT	9 maart 2015
Advies OR	mei-juni 2015
Concept vastgesteld DB	13 april / 12 juni 2015
Concept naar gemeenteraden	17 april 2015
Vastgesteld AB	gepland 9 juli 2015
Ondertekend door (naam + datum)	
Versie	1.5

# Voorwoord

De Gemeentelijke Gezondheidsdienst heeft een goede naam. Met name onze vakkennis en specifieke ervaring wordt op prijs gesteld. Het is natuurlijk mooi als we dit van onze klanten horen. Vaak vertellen ze dan dat het nuttig is dat we diensten leveren aan burgers. Zelf komen ze niet bij de GGD. Hun kinderen hebben de middelbare school afgemaakt of zijn nog niet schoolgaand. Zelf voelen ze zich gezond en hebben alle reizigersvaccinaties op peil. Dus is de GGD voor hen persoonlijk niet nodig denken ze.

Ik dacht het toch wel. Iedere burger heeft belang bij het werk van de GGD. De GGD onderscheidt zich voor een deel van ons takenpakket van andere zorg en dienstverleners. Natuurlijk, we doen aan individuele dienstverlening en streven naar tevreden klanten. Daarnaast is onze belangrijkste opdracht het beschermen, bewaken en bevorderen van de publieke gezondheid. De gezondheid van iedereen. Van alle burgers ongeacht leeftijd, geslacht en maatschappelijke of sociale achtergrond.

Bij infectieziekten is dat het duidelijkst. Iedereen kan in aanraking komen met een besmettelijke ziekte, van mens of dier. Niemand wil het zikavirus, ebola of Q-koorts. Iedereen kan geconfronteerd worden met milieuvraagstukken die je wil vermijden. Niemand wil gevaarlijke stoffen inademen na brand of ramp. Iedereen wil graag dat maatschappelijke voorzieningen zoals kinderopvang betrouwbaar zijn en GGD-toezicht krijgen. Dat er een meldpunt is voor misstanden of maatschappelijke zorg voor hen die niet voor zichzelf kunnen zorgen. Iedereen wil zo veilig en beschermd mogelijk zijn.

Publieke gezondheid, collectieve preventie. Het zijn van die abstracte termen en u denkt vaak, dat gaat niet over mij. Dat doet het dus wel!

En daar zetten wij bij de GGD ons graag voor in!

## Verantwoording

De Jaarstukken 2015 van GGD Noord- en Oost-Gelderland vormen de bestuurlijke en financiële verantwoording aan de gemeenten die deelnemen in GGD Noord- en Oost-Gelderland. In het jaarverslag beschrijven wij in het kort wat is gerealiseerd van de beleidsprioriteiten die het Algemeen Bestuur in de Programmabegroting 2015 heeft vastgesteld. Daarnaast is er de financiële verantwoording in de vorm van de Jaarrekening 2015.

GGD Noord- en Oost-Gelderland heeft ook een publieksjaarverslag uitgebracht. Het publieksjaarverslag vindt u op [www.ggdnogjaarverslag.nl](http://www.ggdnogjaarverslag.nl).

Op uw verzoek willen wij u graag nader informeren. U kunt op de website van de GGD ([www.ggdnog.nl](http://www.ggdnog.nl)) de actualiteit volgen.

Zutphen, 11 april 2016

Het Dagelijks Bestuur GGD Noord- en Oost-Gelderland

D.W. ten Brinke  
directeur/secretaris

A. Kleijer  
voorzitter

# Inhoudsopgave

Jaarstukken 2015.....	1
Voorwoord .....	3
Inhoudsopgave .....	4
Besluit .....	6
Deel 1: Jaarverslag .....	7
1. Bestuurlijk kader .....	8
1.1. Jaarstukken .....	8
1.2. Bestuursagenda 2004 - 2018.....	<b>Error! Bookmark not defined.</b>
1.3. Landelijke ontwikkelingen: stimuleringsprogramma 'Betrouwbare Publieke Gezondheid .....	<b>Error! Bookmark not defined.</b>
2. Programmaverantwoording .....	10
2.1. Kerngegevens .....	10
2.2. Verantwoording realisatie beleidsprioriteiten.....	13
2.3. Financiën programmaplan GGD 2015 .....	23
2.4. Toelichting .....	23
2.5. Voorstel tot bestemming van het resultaat.....	23
3. Paragrafen .....	24
3.1. Weerstandsvermogen, risicobeheersing en kengetallen .....	24
3.2. Financiering.....	26
3.3. Bedrijfsvoering.....	27
3.4. Verbonden partijen .....	31
3.5. Samenwerkingspartijen .....	31
Deel 2: Jaarrekening .....	33
4. Overzicht van baten en lasten.....	34
4.1. Overzicht van baten en lasten 2015 programmaplan GGD NOG .....	34
4.2. Lasten .....	35
4.3. Baten.....	36
4.4. Jaarrekening 2015 ten opzichte van Jaarrekening 2014.....	37
4.5. Toelichting op het overzicht van baten en lasten per programma .....	38
4.6. Incidentele baten en lasten.....	40
5. WNT-verantwoording 2015 .....	40
5.1. Bezoldiging topfunctionarissen .....	41
6. Schatkistbankieren.....	43
7. Balans .....	44
7.1. Balans per 31 december 2015.....	44
7.2. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.....	46
7.3. Toelichting op de balans per 31 december 2015 .....	48
8. Niet uit de balans blijvende verplichtingen.....	56
9. Controleverklaring .....	57
10. Bijlagen .....	58
Bijlage 1: Overzicht afrekening Meldpunt Maatschappelijke Zorg .....	58
Bijlage 2: Afrekening subsidieverlening Zutphen MZ .....	59
Bijlage 3: Afrekening algemene inwonerbijdrage .....	60
Bijlage 4: Overzicht samenstelling Algemeen Bestuur (per 31-12-2015).....	61
Bijlage 5: Overzicht samenstelling Dagelijks Bestuur (per 31-12-2015) .....	63



Noord- en Oost-Gelderland



# Besluit

Het Algemeen Bestuur van GGD Noord- en Oost-Gelderland;

## BESLUIT:

1. het Jaarverslag en de Jaarrekening 2015 van de GGD Noord- en Oost-Gelderland vast te stellen;
2. het resultaat van totaal afgerond € 224.000 als volgt te bestemmen:
  - a. € 50.000 voor de kosten in verband met de ondersteuning van de dialoog jeugdgezondheidszorg in 2016.
  - b. € 174.000 voor de verwachte extra kosten in 2016 in verband met de toegenomen publieke gezondheidszorg voor vluchtelingen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 7 juli 2016

D.W. ten Brinke  
algemeen directeur/secretaris

A. Kleijer  
voorzitter

## **Deel 1: Jaarverslag**

# 1. Bestuurlijk kader

## 1.1. Jaarstukken

GGD Noord- en Oost-Gelderland volgt voor de begroting en verantwoording dezelfde regels als de gemeenten. Hierbij gaat het vooral om het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De GGD is als gemeenschappelijke regeling een verlengstuk van de gemeenten.

Het Algemeen Bestuur van GGD Noord- en Oost-Gelderland stelt de jaarstukken vast. De jaarstukken hebben wij gebundeld in één rapportage met als onderdelen:

- Jaarverslag, met de programmaverantwoording en de bedrijfsvoeringparagrafen
- Jaarrekening, met het overzicht van baten en lasten en de balans, beide met toelichting.

Een korte terugblik op de activiteiten in 2015 kunt u vinden in het publieksjaarverslag op [www.ggdnogjaarverslag.nl](http://www.ggdnogjaarverslag.nl). Dit jaarverslag is eind april 2016 gereed.

### Jaarverslag

In het jaarverslag over 2015 leggen wij als Dagelijks Bestuur verantwoording af over de realisering van de beleidsprioriteiten uit de Programmabegroting en de uitvoering van de reguliere werkzaamheden in 2015. Het Algemeen Bestuur heeft deze begroting op 3 juli 2014 vastgesteld en geactualiseerd bij de eerste begrotingswijziging op 20 november 2014. In de programmabegroting staan bij de beleidsprioriteiten indicatoren, die zo duidelijk mogelijk aangeven wanneer de doelstelling is bereikt.



Met de verkeerslicht kleuren rood, geel en groen geven wij aan of een beleidsprioriteit wel, deels of niet is gerealiseerd, op basis van de oorspronkelijke prioriteiten en indicator. Wij



geven een korte toelichting op bijzonderheden en actuele ontwikkelingen. Hierbij merken wij op dat de beleidsprioriteiten al begin 2014 zijn opgesteld. Dikwijls zijn er nieuwe



ontwikkelingen waarmee nog geen rekening kon worden gehouden. Ook is de voortgang vaak afhankelijk van externe ontwikkelingen. In die zin is de uitkomst meer te zien als een basis voor (bestuurlijke) discussie dan een afgeronde conclusie.

Wij gaan in het jaarverslag ook in op de uitvoering van de voornemens en activiteiten uit de bedrijfsvoeringparagrafen. Voor de GGD betreft dit:

1. Weerstandsvermogen risicobeheersing en kengetallen
2. Financiering
3. Bedrijfsvoering
4. Verbonden partijen
5. Samenwerkingspartijen

Het jaarverslag bevat verder een onderdeel over kwaliteit. Hoewel de wet een kwaliteitsjaarverslag niet meer verplicht stelt, vinden wij het belangrijk te laten zien hoe de GGD werkt aan de kwaliteit van de verleende zorg en diensten.

## **Jaarrekening**

De jaarrekening vormt de financiële jaarafsluiting. Hierin verantwoorden wij welke baten en lasten zijn gerealiseerd. Ook lichten wij de verschillen met de financiële begroting toe. Voor de bestemming van het gerealiseerde financiële resultaat doen wij een voorstel dat nog niet in de jaarrekening is verwerkt.

## **1.2. Bestuursagenda 2014 - 2018**

### **Ambities en missie**

In maart 2015 heeft het Algemeen Bestuur de "Bestuursagenda publieke gezondheid" vastgesteld, de toekomstvisie voor de GGD in de vorm van gedeelde ambities en agendapunten voor de bestuursperiode 2014-2018. Wij hebben de Bestuursagenda ter informatie aan de gemeenteraden gezonden op 20 januari 2015. In de Bestuursagenda staat de missie van de GGD:

*"GGD Noord- en Oost-Gelderland is de gezondheidsdienst van 22 gemeenten. De GGD biedt actief 'Een gezond houvast' en bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van de inwoners."*

Inwoners, samenwerkingspartners en gemeenten kunnen rekenen op een stabiele GGD met kennis en kunde op het gebied van publieke gezondheid. Belangrijk is ook dat de GGD aansluit op en bijdraagt aan de transities in het sociale domein, vooral jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning en passend onderwijs.

### **Het programma**

De kerntaak van de GGD is de uitvoering van gemeentelijke taken op basis van de Wet publieke gezondheid. De GGD verzorgt voor alle deelnemende gemeenten basisproducten, die in beginsel worden bekostigd uit de gemeentelijke inwonerbijdrage. Naast basisproducten kent de GGD plusproducten, die de GGD levert op contractbasis aan gemeenten (individueel, per groep of alle 22) of aan derden.

Het Algemeen Bestuur heeft in 2015 een andere indeling van de GGD-taken besproken, die de verantwoordelijkheid van de gemeenten voor de verschillende taken beter weerspiegelt.

## **1.3. Landelijke ontwikkelingen: stimuleringsprogramma 'Betrouwbare Publieke Gezondheid'**

Het rijk is gestart met het stimuleringsprogramma 'Betrouwbare Publieke Gezondheid'. Hierin is het ministerie van VWS, samen met de VNG, bezig om zijn visie publieke gezondheid uit te werken en te borgen bij Rijk, gemeenten en GGD'en. De visie is neergelegd in de brief aan de Tweede Kamer van 28 augustus 2014.

Het doel van het Stimuleringsprogramma is:

- meer zicht te krijgen op de inzet en effectiviteit van de publieke gezondheid
- de kerntaken ('vier pijlers') van de GGD'en inhoudelijke verder uit te bouwen en
- waar nodig te versterken en de GGD te positioneren in het sociaal domein.

## 2. Programmaverantwoording

### 2.1. Kerngegevens

#### Werkgebied 2015



#### Deelnemende gemeenten en inwonertallen per 1-1-2015

Aantal deelnemende gemeenten	22
Totaal aantal inwoners	812.262

Regio Noord-Veluwe - Harderwijk		Regio Midden IJssel/ Oost Veluwe Apeldoorn		Regio Achterhoek - Doetinchem	
Elburg	22.843	Apeldoorn	158.099	Aalten	26.904
Ermelo	26.190	Brummen	20.983	Berkelland	44.364
Harderwijk	45.776	Epe	32.214	Bronckhorst	36.726
Nunspeet	26.744	Hatterm	11.821	Doetinchem	56.484
Oldebroek	23.001	Heerde	18.512	Montferland	35.150
Putten	24.377	Lochem	33.244	Oost Gelre	29.533
		Voorst	23.913	Oude IJsselstreek	39.558
		Zutphen	46.849	Winterswijk	28.977
<b>Totaal</b>	<b>168.931</b>	<b>Totaal</b>	<b>345.635</b>	<b>Totaal</b>	<b>297.696</b>
aantal gemeente	6	aantal gemeente	8	aantal gemeente	8

### Personeelsbestand per 31-12-2015

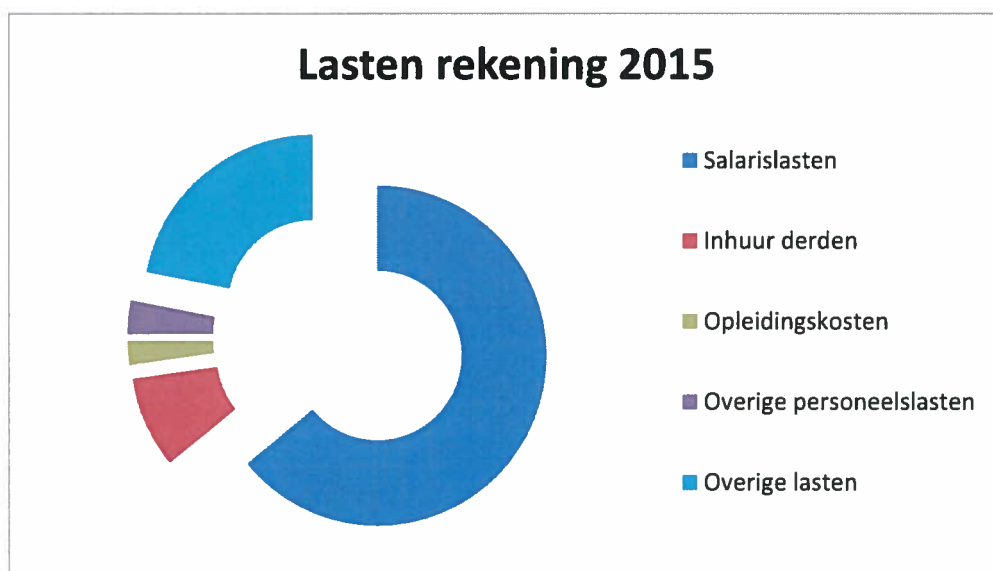
	in vaste dienst	flexibele schil		totaal
		in tijdelijke dienst	inhuur	
Aantal medewerkers	209	46	7	262
Aantal fte's	151	27	3	181
Gemiddelde fte	0,7	0,6	0,4	0,7

### Totaal lasten en baten jaarrekening 2015

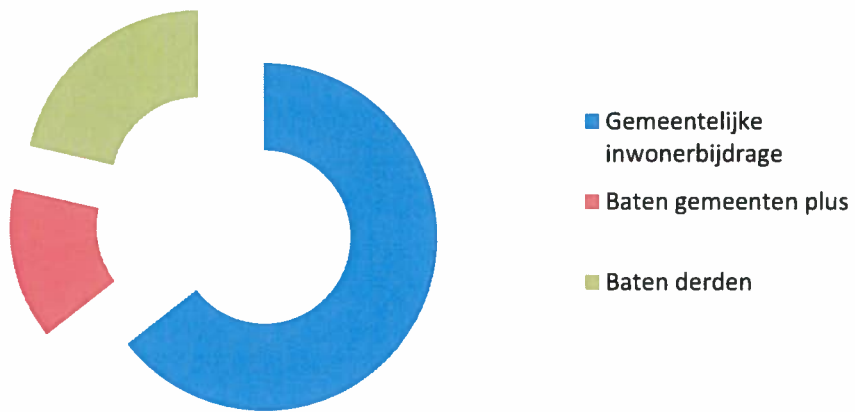
X € 1.000

Lasten/baten	Rekening 2015
Lasten	€ 17.203
Baten	€ 17.244
<b>Gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten</b>	<b>€ 41</b>
Mutatie bestemmingsreserve	€ 183
<b>Gerealiseerd resultaat</b>	<b>€ 224</b>

### Verdeling lasten en baten 2015



## Baten rekening 2015





## 2.2. Verantwoording realisatie beleidsprioriteiten

Hier volgt een terugblik op de realisering van de beleidsprioriteiten die in de Programmabegroting 2015 zijn opgenomen in het programma jeugdgezondheidszorg.

### 2.2.1. Programma Jeugdgezondheidszorg

Bij het programma jeugdgezondheidszorg zijn de prioriteiten in 2015:

#### 1. Doorontwikkeling basistakenpakket preventieve jeugdgezondheidszorg 4-18 jarigen

Wij gaan verder met de doorontwikkeling van het basistakenpakket preventieve jeugdgezondheidszorg voor 4-18 jarigen. Daarbij flexibiliseren we de contactmomenten. Wij creëren vrije ruimte die de JGZ-teams lokaal en wijkgericht kunnen inzetten.

De JGZ begeleidt ouders en kinderen in hun levensloop tot 18 jaar. De JGZ heeft een totaalbeeld van het kind, vanuit verschillende disciplines en over langere tijd. Onderzoek, ondersteuning en toeleiding naar zorg of hulp vinden alleen plaats in het belang van het kind en het gezin. Om kind en ouders optimaal te ondersteunen werkt de jeugdgezondheidszorg vanuit haar preventieve functie nauw samen met de zorgpartners. Dit gebeurt in de netwerken op school-, wijk-, lokaal en regionaal niveau. De doorontwikkeling van het basistakenpakket sluit aan bij de landelijke ontwikkelingen rond jeugdgezondheidszorg (herformulering basistakenpakket, flexibilisering) en het beleid rond jeugd en jeugdzorg van de (samenwerkende) gemeenten.

*Indicator: het doorontwikkelde basistakenpakket preventieve jeugdgezondheidszorg voor 4-18 jarigen is geïmplementeerd.*



Om te kunnen inspelen op vernieuwingen als de gemeentelijke regierol rond zorg en de komst van wijkteams, heeft de GGD de werkwijze van de jeugdgezondheidszorg aangepast. Het gaat om inhoudelijke en organisatorische veranderingen, op basis van het nieuwe wettelijke basispakket JGZ. De veranderingen zijn in één keer doorgevoerd vanaf het schooljaar 2014/2015 (project 'JGZ Groei en Bloei').

Over het algemeen reageren de centra voor jeugd en gezin en de scholen positief op het streven naar meer vraaggericht werken en meer flexibele ruimte. Jeugdgezondheidszorg neemt actief deel aan stuur-, regie- en samenwerkingsgroepen in de verschillende gemeenten. Ook werken Icare, Vérían en Yunio die de JGZ voor 0-4 jarigen uitvoeren, en de jeugdgezondheidszorg van de GGD steeds intensiever samen.

Binnen de GGD hebben de afdelingen Jeugdgezondheidszorg, Kennis & Expertise en Algemene Gezondheidszorg hun samenwerking versterkt. Dit is voor scholen zichtbaar in de Gezonde School-aanpak. De diverse disciplines van de JGZ blijven werken aan de verdere invoering en verbetering van de nieuwe werkwijze.



## 2. Contactmoment adolescenten jeugdgezondheidszorg

Op basis van de evaluatie van de pilot extra contactmoment voor adolescenten (ECA) van 2014, realiseren wij, voor gemeenten die daartoe opdracht geven, een ECA in het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs. Doel is de ontwikkeling naar volwassenheid te ondersteunen, uitgaande van de eigen kracht en verantwoordelijkheid van de jongere. Extra aandacht gaat naar leefstijlthema's voor die leeftijdsgroep: gezond gewicht, veilig vrijen, het gebruik van tabak, alcohol en drugs, pesten en depressie.

*Indicator: een extra contactmoment JGZ voor adolescenten is ingevoerd in de opdrachtgevende gemeenten in Noord- en Oost-Gelderland.*



Vanaf 2015 is het contactmoment voor adolescenten toegevoegd als taak aan het nieuwe basispakket Jeugdgezondheidszorg. Hierin dient een structureel aanbod beschikbaar te zijn voor jongeren vanaf 14 jaar, met daarin in elk geval activiteiten gericht op gezond gewicht, roken, gebruik van alcohol en drugs, veilig vrijen, sport en bewegen, internetgebruik en gameverslaving, weerbaarheid, depressie en schoolziekteverzuim. Voor alle gemeenten in de Achterhoek en Midden-IJssel/Oost-Veluwe voert de GGD het contactmoment voor adolescenten uit. De Noord-Veluwse gemeenten nemen dit contactmoment niet af bij de GGD.

## 3. Jeugdgezondheidszorg en transitie in het sociale domein (jeugdzorg)

De jeugdgezondheidszorg neemt deel aan de pilots Integrale JGZ en brede basisteams. Gemeenten organiseren deze in de regio's of clusters daarbinnen. Daarmee willen gemeenten en organisaties in de zorgketens vormgeven aan de decentralisaties en transformaties vanaf 2015 in het sociale domein. Voor de jeugdgezondheidszorg is in het bijzonder de jeugdzorg van belang. De GGD draagt bij aan de transitie vanuit zijn inhoudelijke expertise en uitvoerende verantwoordelijkheden. Dit betreft vooral jeugdgezondheidszorg, monitoring en gezondheidsbevordering.

In 2012/2013 hebben de 22 gemeenten in het Algemeen Bestuur afspraken gemaakt over pilots jeugdgezondheidszorg. Gemeenten kunnen deze in 2014-2015 organiseren om nieuwe organisatievormen voor de jeugdgezondheidszorg te verkennen. De pilots zijn bedoeld als proef en leiden niet tot onomkeerbare effecten in het kader van de gemeentelijke samenwerking binnen GGD NOG. Afsproken is evaluatiecriteria bestuurlijk af te stemmen, om een goede vergelijking tussen de verschillende pilots te kunnen maken. Als de JGZ-pilots en de ontwikkelingen rond de jeugdzorg meer uitgekristalliseerd zijn, bezien de gemeenten de toekomst van de jeugdgezondheidszorg weer. Hierbij betrekken zij ook effecten op de publieke gezondheid en op de positie en het functioneren van de GGD.

*Indicator: op basis van gezamenlijke evaluatiecriteria voor de JGZ-pilots hebben de gemeenten een besluit genomen over de toekomstige organisatie van de jeugdgezondheidszorg.*



In de Bestuursagenda publieke gezondheid 2014-2018 hebben de gemeenten afgesproken een dialoog te voeren over de positionering van de jeugdgezondheidszorg. Het Dagelijks Bestuur van de GGD, met name de portefeuillehouder JGZ, bevordert en faciliteert deze discussie actief. In 2015 hebben betrokken wethouders en ambtenaren van de NOG-gemeenten twee 'dialoogdagen' gehouden. Doel hiervan was inhoudelijke bouwstenen voor de positionering van de jeugdgezondheidszorg voor te bereiden. Daarna vonden workshops plaats over hoe de JGZ inhoudelijk gepositioneerd kan worden. De resultaten van workshops zijn gebruikt voor een voorstel om tot inhoudelijk passende modellen van de JGZ te komen. De verdere voorbereiding en de besluitvorming volgen in 2016.

#### 4. Contractafspraken en productievolumes

Wij realiseren de gemaakte contractafspraken en gestelde productievolumes.

*Indicator: de GGD behaalt de prestatiecijfers uit de Productenbegroting 2015. De gestelde norm is 90%. Afwijkingen worden vroegtijdig gemeld en onderbouwd.*



De introductie van de nieuwe werkwijze in het schooljaar 2014/2015 had tot gevolg dat in 2015 een onevenredig groot deel van de totale productie moest worden gerealiseerd. Dit is gelukt. In het najaar 2015 is duidelijk geworden dat de hoge instroom van vluchtelingen en asielzoekers gevolgen heeft voor de jeugdgezondheidszorg binnen de publieke gezondheidszorg asielzoekers (PGA-JGZ) en de reguliere jeugdgezondheidszorg. De GGD heeft zich voorbereid op extra inzet.

#### 5. Verdere ontwikkelingen

- Ontwikkelingen in het digitale JGZ-dossier. GGD NOG maakt voor de jeugdgezondheidszorg een inhaalslag in de ontwikkelingen en mogelijkheden die er zijn op dit gebied. Hiervoor schaft de GGD nieuwe modules aan. Het bijblijven op het terrein van de digitalisering is van groot belang. Samen met andere JGZ-organisaties heeft de GGD gewerkt aan de voorbereiding van de elektronische overdracht van JGZ-dossiers en de uitwisseling van vaccinatiegegevens via het LSP (Landelijk Schakelpunt).

#### 2.2.2. Programma Algemene gezondheidszorg

Hier volgt een terugblik op de realisering van de beleidsprioriteiten die in de Programmabegroting 2015 zijn opgenomen in het programma Algemene gezondheidszorg:

##### 1. Samenwerking veiligheid en gezondheid

Wij werken met de GHOR van de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland aan de verdere ontwikkeling en borging van de samenwerking op het gebied

van veiligheid en gezondheid. Daarbij worden de werkzaamheden op de terreinen van fysieke en sociale veiligheid verbonden.

*Indicator: de GGD en de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland hebben minimaal 2 bijeenkomsten met de belangrijkste personen rond rampenbestrijding uit de eigen organisaties en er is minimaal 1 gezamenlijke oefening.*



Belangrijke onderwerpen in de operationele samenwerking in 2015 waren de opvang van vluchtelingen, risico's rond ebola en incidenten rond maatschappelijke onrust/zeden. Het geneeskundig platform (met vertegenwoordigers van de 'witte keten', waaronder ambulancedienst, ziekenhuizen, huisartsenposten) is begin 2015 bijeen geweest om de komst voor te bereiden van patiënten met de besmettelijke ziekte ebola. In november 2015 hebben GHOR en GGD een themamiddag voor crisismedewerkers van beide organisaties gehouden. Op verschillende deelreinen hebben oefeningen plaatsgevonden, ook in samenwerking met ziekenhuizen en huisartsenposten. Draaiboeken zijn bijgewerkt. De Veiligheidsregio NOG heeft een portefeuillehouder dierziekten benoemd. GGD en GHOR hebben hem geïnformeerd over de voorbereidingen op dierziekten en ontwikkelingen op dit terrein. Verder betreft de GHOR ambtelijk de GGD bij de updates van het beleidsplan, crisisplan en risicoprofiel van de VNOG. De wethouders volksgezondheid (AB-leden GGD) hebben deelgenomen aan een deel van de jaarlijkse Bestuurstweedaagse van de burgemeesters op 24 september 2015. Het thema was de raakvlakken tussen publieke gezondheid en veiligheid. Ontwikkelingen en praktijkervaringen zijn uitgewisseld.

## 2. Seksuele gezondheid

Het blijft nodig seksuele weerbaarheid en bescherming tegen ongewenste zwangerschap en soa's en hiv te stimuleren. GGD NOG realiseert daarom een centrum seksuele gezondheid. Hierin zijn preventieprogramma's voor jongeren en risicogroepen, de soa-poli en het seksualiteitssprekuur voor jongeren samengebracht. Hierbij versterkt de GGD verder de samenwerking met onderwijs, jongerenorganisaties en gemeenten.

*Indicator: de GGD realiseert een centrum seksuele gezondheid. De zichtbaarheid en bereikbaarheid van de preventieprogramma's seksuele gezondheid neemt toe, voor zowel de doelgroepen als de gemeenten.*



De realisering van een centrum seksuele gezondheid heeft in 2015 onvoldoende voorgang geboekt. Het maken van afspraken met interne en externe ketenpartners vergt meer tijd dan was ingeschat.

## 3. Declaratie individuele zorg infectieziekten bij zorgverzekeraars

De Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) heeft het in 2013 mogelijk gemaakt dat GGD'en individuele medische zorg bij tbc en enkele andere infectieziekten

kunnen declareren bij de zorgverzekeraars, op basis van de Zorgverzekeringwet. GGD NOG gaat gebruik maken van deze mogelijkheid. Hiertoe voert de GGD wijzigingen door in registratiesystemen en werkprocessen. Algemene preventieve maatregelen en bron- en contactopsporing vallen er niet onder.

*Indicator: in 2015 (eerste kwartaal) heeft GGD NOG de afspraken met zorgverzekeraars hierover gemaakt en is de eerste betaling binnen*



Dit is gerealiseerd. Het gaat om een relatief beperkt bedrag: in 2015 circa € 1.650

#### 4. Contractafspraken en productievolumes

Wij realiseren de gemaakte contractafspraken en gestelde productievolumes.

*Indicator: de GGD behaalt de prestatiecijfers uit de Productenbegroting 2015. De gestelde norm is 90%. Afwijkingen worden vroegtijdig gemeld en onderbouwd.*



De productie is in 2015 volgens schema gerealiseerd. Alleen de omzet bij reizigersadvies en -vaccinatie bleef enigszins achter bij de ramingen.

#### 5. Verdere ontwikkelingen

- In het eerste halfjaar 2015 heeft GGD NOG, samen met de andere GGD'en in Oost-Nederland, meegedaan aan de aanbesteding van de medische arrestantenzorg door de Nationale politie. Naderhand heeft de Nationale politie de aanbesteding ingetrokken. De consequenties voor de GGD NOG zijn nog niet duidelijk. Voorlopig blijft de GGD de werkzaamheden uitvoeren.
- Het rijk streeft voor de TBC-bestrijding naar regionalisatie, om de kwaliteit en continuïteit van de preventie en zorg te kunnen waarborgen. GGD NOG is onderdeel van de regio Noord- en Oost-Nederland. De realisatie van het regionaal expertisecentrum verloopt langzaam.
- De invoering van nieuwe automatisering voor de diverse taakgebieden vroeg veel aandacht, maar is naar wens verlopen.



### 2.2.3. Programma Kennis en expertise

Hier volgt een terugblik op de realisering van de beleidsprioriteiten die in de Programmabegroting 2015 zijn opgenomen in programma Kennis en expertise:

#### 1. “Lokaal en regionaal accent” in gezondheidsinformatie, gezondheidsbevordering en beleidsadvisering

Gemeenten krijgen meer behoefte aan beleidsadviezen op maat, ook door de decentralisaties in het sociale domein. GGD NOG kan met zijn kennis en expertise van de publieke gezondheid gemeenten helpen grip te krijgen op deze uitdagingen.

Het Kennis- en expertisecentrum van de GGD ondersteunt deze ontwikkeling door te werken in integraal samenwerkende, multidisciplinaire regioteams. Hierin zijn alle disciplines van de GGD betrokken. De gezondheidsagenda's van de gemeenten in de drie regio's zijn hierbij de input voor de accenten in de dienstverlening.

*Indicator: gemeenten en GGD hebben (regionale) afspraken gemaakt over het “lokaal en regionaal accent betreffende beleidsadviezen en de onderbouwing hiervan. Voor deze producten werken gemeenten en GGD samen via de drie regionale ambtelijke overleggen volksgezondheid in de Achterhoek, Midden-IJssel/Oost-Veluwe en Noord-Veluwe*



De GGD-beleidsadviseurs zijn nauw betrokken bij de ontwikkelingen binnen gemeenten rond publieke gezondheid en het sociaal domein. Ook adviseert de GGD de betrokken gemeenten over de besteding van de rijks gelden vanuit 'Gezond in de Stad' (GIDS-gelden). De staatssecretaris van VWS heeft in december 2015 de kamerbrief gepresenteerd over het landelijk gezondheidsbeleid 2016-2019. Dit biedt een kader voor het gemeentelijke gezondheidsbeleid. De GGD adviseert gemeenten hierover. Verder stimuleert de GGD gezamenlijke bijeenkomsten bij gemeenten, met gemeenteambtenaren vanuit verschillende beleidsvelden, en verschillende disciplines vanuit de GGD.

#### 2. Regie preventienetwerken rond gezondheidsthema's

Wij stimuleren de blijvende borging van de succesvolle effecten van het alcoholmatigingsproject. Wij zijn actief in de preventienetwerken rond thema's als bewegen/gezond gewicht en depressiepreventie. De rol van de GGD is het trekken en coördineren van de netwerken. Dit doen wij in samenwerking met onze ketenpartners. Met Caransscoop (Regionale Ondersteuningsorganisatie voor de eerste lijn) en de Gelderse Sportfederatie (GSF) hebben wij convenanten afgesloten voor de samenwerking.

*Indicator: als beleidsregisseur gebruiken de gemeenten de GGD in de rol van uitvoeringsregisseur in de preventienetwerken. De samenwerkingspartners brengen hun expertise in en stemmen interventies af binnen de preventienetwerken.*



GGD NOG is op verschillende terreinen actief als uitvoeringsregisseur. Zo is de GGD betrokken als projectleider van Achterhoek

in Beweging en JOGG Midden-IJssel/Oost-Veluwe. Hierin werken we nauw samen met Caransscoop en de Gelderse Sportfederatie. Ook is de GGD trekker van het netwerk Depressiepreventie in de Noord-Veluwe en participeren we in de stuurgroep van de ketenaanpak Loverboys en jeugdprostitutie. GGD is projectleider van SLIMMER diabetes voorkomen in de Achterhoek waar 4 gemeenten samen optrekken. We werken ook hierin samen met Caransscoop.

### 3. Voorzetting Academische Werkplaats Agora

Een betere uitwisseling tussen wetenschap, beleid en praktijk levert alle partijen voordeel op. Wij werken in de academische werkplaats Agora samen met Wageningen Universiteit.

Agora heeft in samenspraak met het DB gekozen voor een Strategische Agenda die zich richt op beleidsrelevant onderzoek voor de omvangrijke transitie op de lokale beleidsterreinen van Jeugd, Wmo en Werk. Wij ondersteunen gemeenten met innovatief onderzoek rond transitievraagstukken.

*Indicator: 80% van de gemeenten maakt gebruik van de kennis en expertise van AGORA met innovatief onderzoek rond transitievraagstukken.*



De strategische agenda AGORA verscheen in 2015. De Stuurgroep AGORA boekt voortgang in het concretiseren van de programma's. Thema's zijn geïdentificeerd en gemeenten krijgen keuze in quick win, lange of middellange termijn aanpak. Agora heeft actief gezocht naar subsidies om programma's te financieren. Voor het programma ProMuscle is financiering gevonden: dit start in 2016 in vier gemeenten in de regio Noord- en Oost-Gelderland. In 2015 is Agora actief geweest in 17 van de 22 gemeenten.

### 4. Inzet social media voor gezondheidsbevordering

Wij zetten *social media* meer in bij gecombineerde leefstijlinterventies en bij publieksinformatie en –communicatie over gezondheid en opvoeden. De GGD benadrukt in zijn advisering aan gemeenten en samenwerkingspartners de toepassing hiervan.

*Indicator: de kennis en expertise van de GGD over sociale media en gezondheidscommunicatie wordt gebruikt in de advisering over gezondheidsbevordering aan gemeenten en samenwerkingspartners*



De GGD is in 2015 actief geweest om het thema mediawijsheid (gebruik van social media) op scholen te promoten. Hiervoor heeft de GGD zowel de Gezonde school-adviseur ingezet, als de JGZ-assistenten. Het gesprek met kinderen en ouders gaat vooral over een goed gebruik van social media. De GGD gebruikt Twitter en Facebook om diensten van de GGD en specifieke activiteiten binnen de gezondheidsprogramma's te delen.

## 5. Keuzes in het sociale domein ondersteund met data

Gemeenten hebben meer behoefte aan informatie en analyses op basis van monitoring en evaluatieonderzoek, vooral bij de decentralisaties in het sociale domein. Wij helpen de gemeenten met onze kennis en expertise van de publieke gezondheid meer grip te krijgen op deze uitdagingen.

Wij ontwikkelen onze epidemiologische expertise verder. Samen met academische werkplaats Agora hebben wij het Evaluatiebureau Publieke Gezondheid ingericht. Het Evaluatiebureau voert, in opdracht van gemeenten en andere opdrachtgevers, evaluatieonderzoek uit naar het effect van beleid en interventies. Wij zetten onze kennis en expertise van analyse en toekomstverkenning ook in bij de samenwerking met de regionale ondersteuningsorganisaties voor de eerste lijn (de "ROS'sen", vooral Caransscoop).

*Indicator: minstens 15 gemeenten maken gebruik van de mogelijkheden van beleidsadvisering door de GGD op basis van monitoring en evaluatieonderzoek*



Gemeenten stellen steeds meer en verschillende vragen rondom onderzoek in het sociale domein. Dit gaat om bijvoorbeeld evaluatieonderzoek of klantwaarderingsonderzoek. De GGD denkt op verschillende manieren mee en doet kennis op rond onderzoek in het sociaal domein. De eerste resultaten zijn er. Zo is er onderzoek gedaan naar de klantwaardering in Heerde. Ook ondersteunde de GGD gemeenten bij het formuleren van indicatoren voor het meten van voortgang van het beleid in het sociaal domein.

## 6. Ondersteunen samenwerking gemeenten en zorgverzekeraars

Wij ondersteunen, op inhoud en proces, de intensivering van de samenwerking tussen gemeenten en zorgverzekeraars. Daarbij richten wij ons op de publieke gezondheid. Gemeenten hebben hierbij belang in het kader van hun gezondheidsbeleid en de transities in het sociale domein. De ondersteuning door de GGD betreft het maken van wijkanalyses, het opzetten van preventieve interventies en het afsluiten van preventieconvenanten.

*Indicator: in de regio Noord- en Oost-Gelderland is ten minste één (schriftelijk) convenant gesloten tussen een zorgverzekeraar, gemeente(n) en GGD over preventie en gezondheidsbevordering.*



Een werkgroep met wethouders volksgezondheid heeft voorstellen voorbereid tot intensivering samenwerking gemeenten en zorgverzekeraars op het gebied van publieke gezondheid. Dit is een zaak van langere termijn. De GGD ondersteunde de werkgroep. De werkgroep besloot eind 2015 om haar opdracht over te dragen aan de bestuurlijke regietafels die in de regio zijn ingesteld voor het overleg tussen gemeenten en zorgverzekeraars.

## 7. Contractafspraken en productievolumes

Wij realiseren de gemaakte contractafspraken en gestelde productievolumes.

*Indicator: de GGD behaalt de prestatiecijfers uit de Productenbegroting 2015. De gestelde norm is 90%. Afwijkingen worden vroegtijdig gemeld en onderbouwd.*



De gemaakte contractafspraken en gestelde productievolumes zijn gerealiseerd.

### 2.2.4. Programma Maatschappelijke Zorg

Hier volgt een terugblik op de realisering van de beleidsprioriteiten die in de Programmabegroting 2015 zijn opgenomen in het programma Maatschappelijke zorg:

#### 1. Transities en uitvoering maatschappelijke zorg

In de uitvoering van de plusopdrachten voor maatschappelijke zorg sluiten wij aan bij de veranderingen die de gemeenten doorvoeren bij de transities in het sociale domein, met name bij de Wet maatschappelijke ondersteuning. Uitgangspunten voor de taak van de GGD zijn de onafhankelijke, publieke positie en de rol als regionaal kenniscentrum en gemeentelijke adviseur op het terrein van de publieke gezondheid (preventie). Belangrijk is ook het benutten van schaalvoordelen door samenwerking (kennis, doelmatigheid).

*Indicator: de GGD heeft de uitvoering van de plustaken voor maatschappelijke zorg aangepast aan de veranderingen door de transities in het sociale domein.*



De Noord-Veluwse gemeenten hebben de indicatiestelling beschermd wonen aan de GGD opgedragen. Alle gemeenten in NOG hebben de GGD verzocht het toezicht op de uitvoering van de Wmo op zich te nemen. De invulling verschilt per regio.

#### 2. Contractafspraken en productievolumes

Wij realiseren de gemaakte contractafspraken en gestelde productievolumes.

*Indicator: de GGD behaalt de prestatiecijfers uit de Productenbegroting 2015. De gestelde norm is 90%. Afwijkingen worden vroegtijdig gemeld en onderbouwd.*



De gemaakte contractafspraken en gestelde productievolumes zijn gerealiseerd.



### 2.2.5. Bestuursondersteuning en organisatieprojecten

Hier volgt een terugblik op de realisering van de beleidsprioriteiten die in de Programmabegroting 2015 zijn opgenomen in het programma Bestuursondersteuning en organisatieprojecten:

#### 1. Gemeente- en regiogericht werken

Wij gaan in 2015 verder met de uitwerking van gemeente- en regiogericht werken door de GGD. Bij specialistische taken hanteren we de schaal van Noord- en Oost-Gelderland, evenals voor de aansluiting op de taken van de Veiligheidsregio NOG. Waar mogelijk sluit de GGD aan bij het lokale niveau en bij de regionale samenwerking van gemeenten, zoals die binnen de drie regio's Achterhoek, Midden-IJssel/Oost-Veluwe en Noord-Veluwe. De gemeentelijke/regionale elementen in het besturen van de GGD vergroten we.

Hierop worden de werkprocessen binnen de GGD-organisatie aangepast. Het organisatie-ontwikkelingstraject Het Nieuwe Samenwerken ondersteunt deze ontwikkeling.

*Indicator: de GGD-organisatie heeft de gemeentelijke/regionale elementen in de werkprocessen en de beschrijving ervan uitgebreid.*



De GGD richt zich in zijn functioneren en in zijn structuur steeds sterker op de regio en de afzonderlijke gemeenten. Vraaggericht en klantgericht werken wordt steeds meer uitgangspunt voor houding en gedrag van de GGD-medewerker.

Wat de structuur betreft is de jeugdgezondheidszorg in zes teams georganiseerd, die aansluiten bij het beleid en prioriteiten van de betreffende gemeenten. Intern wisselen de verschillende afdelingen en disciplines in drie regioteams GGD-breed informatie uit over de gemeenten in hun regio. Het gemeente- en regiogericht werken wordt gestimuleerd door het organisatie-ontwikkelingstraject Het Nieuwe Samenwerken. Doel hiervan is o.a. verantwoordelijkheden zo veel mogelijk bij medewerkers te leggen. De vormgeving blijft in ontwikkeling. Aandachtspunt is de intensiteit van overlegvormen in het domein jeugd.

### 2.3. Financiën programmaplan GGD 2015

Rekening van baten en lasten	Rekening 2014	Programma-begroting 2015	Begroting 2015	Rekening 2015
Salarislasten	€ 11.219	€ 11.457	€ 11.495	€ 11.016
Inhuur derden	€ 1.270	€ 962	€ 1.186	€ 1.494
Opleidingskosten	€ 388	€ 395	€ 409	€ 386
Overige personeelslasten	€ 631	€ 484	€ 591	€ 541
<b>Totaal personeelslasten</b>	<b>€ 13.508</b>	<b>€ 13.298</b>	<b>€ 13.681</b>	<b>€ 13.437</b>
Overige lasten	€ 3.891	€ 3.949	€ 3.903	€ 3.766
<b>Totaal lasten</b>	<b>€ 17.399</b>	<b>€ 17.247</b>	<b>€ 17.584</b>	<b>€ 17.203</b>
Gemeentelijke inwonerbijdrage	€ 10.972	€ 11.114	€ 11.114	€ 11.114
Fictie bijdrage	€ 150	€ -	€ -	€ -
Baten gemeenten plus	€ 2.172	€ 2.190	€ 2.274	€ 2.430
Baten derden	€ 4.133	€ 3.943	€ 3.919	€ 3.700
<b>Totaal baten</b>	<b>€ 17.428</b>	<b>€ 17.247</b>	<b>€ 17.307</b>	<b>€ 17.244</b>
<b>Gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten</b>	<b>€ 29</b>	<b>€ 0-</b>	<b>€ 277-</b>	<b>€ 41</b>
Mutatie reserves	€ 209	€ -	€ 277	€ 183
<b>Gerealiseerd resultaat</b>	<b>€ 238</b>	<b>€ 0-</b>	<b>€ 0-</b>	<b>€ 224</b>

### 2.4. Toelichting

De jaarrekening sluit met een positief saldo uit de normale exploitatie van € 41.000 In verband met de uitvoering van het programma Het Nieuwe Samenwerken vindt, conform besluit van het Algemeen Bestuur, voor dit programma een verrekening van lasten plaats van € 183.000 met de reserve. Daardoor is het eindsaldo € 224.000. positief. In de jaarrekening van 2015 is een verdere uitsplitsing van baten en lasten opgenomen naar de verschillende programma's. Daar wordt ook een toelichting gegeven op de cijfers.

### 2.5. Voorstel tot bestemming van het resultaat

Wij stellen aan het Algemeen Bestuur voor om het te gerealiseerde resultaat van € 224.000 als volgt te bestemmen:

Saldo 2015		€ 224.000
Dialogo Jeugdgezondheidszorg	€ 50.000	€ -
Kosten instroom vluchtelingen	€ 174.000	€ -
Totaal bestemd		€ 224.000
<b>Uit te keren aan gemeente</b>		<b>€ -</b>

## 3. Paragrafen

Op basis van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) bevat deze jaarrekening de volgende vier paragrafen:

- weerstandsvermogen en risicobeheersing (inventarisatie weerstandcapaciteit, risico's en beleid),
- financiering (treasurybeleid inclusief schatkistbankieren),
- bedrijfsvoering (bedrijfsprocessen om de beleidsdoelstellingen te realiseren en de sturing en beheersing daarvan),
- verbonden partijen (waar de GGD bestuurlijke invloed en financieel belang heeft),

### 3.1. Weerstandsvermogen, risicobeheersing en kengetallen

#### Inleiding

Het weerstandsvermogen is het vermogen van GGD NOG om financiële tegenvallers op te vangen, zonder dat de continuïteit van de GGD in gevaar komt. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

- de weerstandscapaciteit, d.w.z. de middelen en mogelijkheden om niet begrote kosten te dekken;
- alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie.

In het kader van de vernieuwing van de BBV is een uniforme basisset financiële kengetallen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing voorgeschreven. Voor de GGD NOG zijn de onderstaande kengetallen van toepassing:

- Netto Schuldquote: de netto schuld gedeeld door de totale inkomsten
- Solvabiliteit: Eigen vermogen gedeeld door het totale vermogen
- Structurele exploitatieruimte: het structurele exploitatiesaldo in percentage van de totale baten.

Kengetal	realisatie	begroot	realisatie
	2014	2015	2015
Netto schuld quote	-16,2%	-16,4%	-7,7%
Solvabiliteit	43,9%	36,2%	50,0%
Structurele exploitatieruimte	0,8%	0,0%	0,9%

#### 3.1.1. Weerstandscapaciteit en risico's

##### Weerstandscapaciteit

Het Algemeen Bestuur heeft in 2010 besloten dat met een weerstandsvermogen van 5% van de omzet van de basisproducten en 20% van de omzet van plusproducten in redelijke mate in de structurele risico's wordt voorzien. De reserve basisproducten wordt geacht voor de helft bij de deelnemende gemeenten te zijn gereserveerd, de reserve plusproducten wordt volledig bij de GGD aangehouden.

## Risico's

Om het benodigde weerstandsvermogen te bepalen, hanteren wij als definitie van een risico: een gebeurtenis of omstandigheid met potentieel nadelige financiële gevolgen voor de organisatie.

### Structurele exploitatierisico's

De exploitatie van de plusproducten omvat in beginsel een aanmerkelijk groter risico dan de exploitatie van de basisproducten. Het Algemeen Bestuur gaat ervan uit dat een weerstandscapaciteit van 5% van de omzet van de basisproducten en 20% van de omzet van plusproducten in redelijke mate de structurele risico's afdekken (AB-besluit 18 februari 2010).

Het risico rond de plusproducten kent feitelijk twee dimensies. Ten eerste gaat het om de mate waarin GGD in staat is aan te sluiten bij de behoefte van de klant en bij de klant op het netvlies staat. Ten tweede betreft het de bezuinigingsdruk bij gemeenten en andere financiers.

### 3.1.2. Beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's:

Op basis van de in 2015 gerealiseerde omzet is een berekening gemaakt van het benodigde weerstandsvermogen per 31-12-2015. Het percentage weerstandscapaciteit is 98%.

Gezien de ontwikkelingen rond de overhead toerekening, reservepositie en financieringsstructuur vullen we de algemene reserve niet aan tot 100%.

#### Benodigd weerstandsvermogen structurele exploitatierisico's

	Totaal	Basis producten	Plus producten
Omzet programma	17.244.000	11.114.000	6.130.000
Aan te houden reserve		5%	20%
Maximale bedragen per 31-12-2015	1.781.000	555.000	1.226.000
Waarvan geacht aangehouden te worden bij de gemeente	277.500	277.500	
Waarvan aan te houden bij GGD	1.503.500	277.500	1.226.000
Weerstandsvermogen ultimo 2015	1.474.000		
Voorgenomen storting jaarrekening 2015	0		
<b>Verwacht saldo weerstandsvermogen bij GGD na voorgenomen storting</b>	<b>1.474.000</b>		

#### Percentage weerstandscapaciteit

Berekening percentage weerstandscapaciteit	31-12-2015
Weerstandscapaciteit (materieel gezien)	1.474.000
Voorstel tot storting bij jaarrekening 2015	0
Stand weerstandsvermogen bij GGD na stortingsvoorstel	1.474.000
Weerstandsvermogen aan te houden bij de GGD per 31-12-2015	1.503.500
<b>Percentage weerstandscapaciteit</b>	<b>98%</b>

## **Risicoanalyse JGZ uitnemen**

Naast de risico's die afgedekt worden door het weerstandsvermogen kunnen zich ook specifieke omstandigheden voordoen die van invloed zijn op de lange termijn financiële positie. Een risico is dat één of meerdere gemeenten de GGD-taak voor de jeugdgezondheidszorg 4-18 jarigen terugnemen en elders beleggen.

De vastgestelde Bestuursagenda 2014-2018 voorziet in een gezamenlijk traject van de gemeenten om te besluiten over de toekomstige positionering van de jeugdgezondheidszorg. Dit gebeurt in het kader van de Dialoog jeugdgezondheidszorg, onder leiding van de portefeuillehouder JGZ in het DB. De gemeenten bezien de ontwikkeling van de jeugdgezondheidszorg ook in het perspectief van de veranderingen in het sociale domein.

De jeugdgezondheidszorg voor 4-18 jarigen is onderdeel van de Wet publieke gezondheid en hangt nauw samen met andere taakgebieden van de GGD en de GHOR. Jeugdgezondheidszorg vormt een substantieel deel van het takenpakket van de GGD. Veranderingen raken daarmee de dienstverlening voor de publieke gezondheid als geheel. Ook zijn er effecten op de financiën en de organisatie van de GGD. Jeugdgezondheidszorg is nu een collectief basisproduct, waarvoor de gemeenten de taakopdracht hebben vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling. Omzetting in een facultatief product heeft mogelijk gevolgen voor de bedrijfsvoering en dus voor het risicoprofiel. Een aandachtspunt is verder de inzetbaarheid van JGZ bij calamiteiten voor de GHOR (Veiligheidsregio NOG).

De Samenwerkingsregeling GGD NOG heeft als uitgangspunt dat een gemeente die uit de samenwerking treedt, de kosten draagt die het rechtstreekse gevolg zijn van de uittreding. De overige gemeenten mogen geen financieel nadeel van de uittreding ondervinden. Voor eventuele gedeeltelijke uittreding op eigen initiatief, in de vorm van het terugnemen van aan de GGD opgedragen taken, is een wijziging van de gemeenschappelijke regeling voor de GGD noodzakelijk. De voorbereiding hiervan is in 2015 in gang gezet. De gemeenten beslissen in 2016, mede op basis van financiële effectrapportages. Zo nodig zullen wij hierbij de frictiekosten jeugdgezondheidszorg in beeld brengen, maar ook de financiële gevolgen voor de overige taken en organisatieonderdelen van de GGD en de GHOR. Langs deze route kunnen de risico's voor de GGD, GHOR en de achterblijvende gemeenten worden afgedekt. Voor de personele gevolgen zal zo nodig een sociaal plan moeten worden opgesteld.

## **3.2. Financiering**

### **Inleiding**

Deze paragraaf omvat de verantwoording voor het gevoerde beheer van de financieringsportefeuille.

De financieringsparagraaf geeft kaders voor het transparant maken en daarmee voor het sturen, beheersen en controleren van de financieringsfunctie. Het Algemeen Bestuur heeft een Treasurystatuut vastgesteld waarin de volgende uitgangspunten zijn vastgelegd:

- zoveel mogelijke interne financiering;
- een risicomijdende gedragslijn;
- rekening houdend met deze randvoorwaarden, het optimaliseren van de renteresultaten.



### **3.2.1. Renteresultaten**

De GGD heeft de overtollige kasmiddelen belegd bij de rijksoverheid (zie jaarrekening paragraaf Schatkistbankieren). Binnen de risicomijdende voorwaarden van het Treasurystatuut heeft de GGD in 2012 overtollige kasgelden rentedragend uitgezet bij de Rabobank. Deze rekening wordt vanaf 2013, conform de wet, in drie jaar afgebouwd en de tegoeden zijn daarmee eind 2015 eveneens ingebracht in het schatkistbankieren. Daarmee zijn de mogelijkheden om de renteresultaten te optimaliseren uitgeput.

### **3.2.2. Kapitaalgoederen**

De kapitaalgoederen van de GGD betreffen verbouwing hoofdlocatie, medische apparatuur, kantoorinventaris, ICT en telefonieproducten.

De rekening 2015 heeft per 31-12-2015 een boekwaarde van kapitaalgoederen van afgerond € 1.593.000. De GGD heeft in 2015 ruim € 1,4 miljoen geïnvesteerd. Deze investeringen in zijn het gevolg van de verhuizing naar Warnsveld per 1 oktober 2015 en van investeringen in de ICT en communicatie-infrastructuur waarmee de medewerkers beter ondersteund worden in de uitvoering van hun werk. De hogere kapitaallasten die hier uit voortkomen worden binnen de bestaande budgetten gedekt. Dit kan doordat de GGD een aantal locaties heeft afgestoten en de huurlasten van de herhuisvesting lager zijn dan voorheen

In 2015 is er voor € 12.000 extra afgeschreven op de inventaris in Apeldoorn. Voor een groot deel is er hiervoor nieuwe inventaris aangeschaft. De inventaris die niet mee is gegaan naar de nieuwe locatie is in 2014 en 2015 versneld afgeschreven.

De GGD gaat bij de rentekosten van de activa uit van 2,5%. De toegerekende rente komt ten gunste van het resultaat.

## **3.3. Bedrijfsvoering**

### **Inleiding**

Deze paragraaf geeft inzicht in de stand van zaken van de bedrijfsvoering ten opzichte van de voornemens zoals verwoord in de begroting 2015. De bedrijfsvoering is onlosmakelijk verbonden met het verwezenlijken van de programma's.

### **GGD-bestuur**

#### **Algemeen Bestuur**

Het Algemeen Bestuur van GGD NOG bestaat uit de wethouders volksgezondheid van de 22 deelnemende gemeenten. Het Algemeen Bestuur is vijf keer bijeen geweest: in maart, april, juli, september (extra vergadering) en november. De belangrijkste onderwerpen in 2015 waren: de mogelijkheden om de sturing van gemeenten op de uitvoering van de GGD-taken te versterken en de gemeenten inzicht te geven in de beïnvloedbaarheid van de producten die zij bij de GGD afnemen. Daarnaast heeft het AB de vaste onderwerpen rond de begroting en de rapportages besproken.

### **Portefeuillehoudersoverleg**

Aansluitend aan de AB-vergadering wisselen de wethouders volksgezondheid inhoudelijk informatie uit in het portefeuillehoudersoverleg. Het belangrijkste onderwerp in 2015 was de dialoog tussen de gemeenten over toekomstvisie op de jeugdgezondheidszorg.

### **Dagelijks Bestuur**

Het Algemeen Bestuur benoemt uit zijn midden het Dagelijks Bestuur en de Voorzitter. Het Dagelijks Bestuur telt (inclusief de voorzitter) zes leden.

Het Dagelijks Bestuur heeft in 2015 tien vergaderingen gehouden. Hierin heeft het DB vooral de AB-vergaderingen voorbereid en besloten over beheerszaken van de GGD-organisatie. In maart 2015 heeft het DB het gebruikelijke overleg met de Ondernemingsraad gevoerd.

In de bijlage 4 en 5 is een overzicht opgenomen van de samenstelling van het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur in 2015.

### **Prioriteiten bedrijfsvoering**

Hieronder gaan we in op de uitvoering van de prioriteiten voor de bedrijfsvoering uit de Programmabegroting 2015.

### **Personeel & organisatie**

- Versterken en uitwerken van het integraal management. Daarbij zijn verantwoordelijkheden en bevoegdheden van het management verduidelijkt en lager in de organisatie gelegd.

Het organisatie-ontwikkelingstraject Het Nieuwe Samenwerken zet een verandering in gang in het functioneren en de cultuur binnen de GGD-organisatie.

We hebben ingezet op een flexibele schil van medewerkers, in samenwerking met andere GGD'en. Na de pilot GGD Regiopool hebben we begin 2015 geconstateerd dat deze flexpool niet van de grond kwam. Het project is beëindigd en de zoektocht naar een werkbare oplossing voor onze organisatie wordt voortgezet.

### **Financiën en controlling**

In 2015 is voorbereid hoe de begroting meer inzicht kan bieden in de invloed van gemeenten op de verschillende producten van de GGD. In 2016 wordt hiertoe een voorstel aan het bestuur voorgelegd.

De interne controle is in samenwerking met de accountant versterkt.

Het proces van de jaarrekening is sterk versneld. De uitkomst van de jaarrekening 2015 wordt vóór half april bestuurlijk gepresenteerd

Als basis voor integrale advisering over de bedrijfsvoering is gestart met de bouw van dashboards met managementinformatie. Dit project loopt nog door in 2016.

### **Informatievoorziening & automatisering**

In het traject Het Nieuwe Samen Werken speelt ICT een belangrijke voorwaardenscheppende rol. De volgende stappen zijn in 2015 gerealiseerd:

- Het Portaal als Intranet (april 2015). Kernfunctionaliteiten in deze fase: Nieuws, Mededelingen, Naslagwerk voor de organisatie, Werkwijzer. In "Mijn Portaal" kan iedere collega zichtbaar en vindbaar worden voor iedereen.

### **Digitalisering bedrijfsvoering**

- Fase twee van invoering van het Portaal, het samenwerkingsplatform is in 2015 voorbereid; met kernfuncties rondom samenwerken in projecten en in groepen
- Verkenning naar de mogelijkheden om de poststroom te digitaliseren. Verkenning naar de mogelijkheden om de factuurstroom te digitaliseren.
- Medio 2015 is overeenstemming bereikt over het in Het Service Centrum (HSC)verband gezamenlijk ontwikkelen van een robuust Data Warehouse (DWH). In 2015 zijn hiervoor deeluitwerkingen gedaan voor het verkrijgen van inzicht in productiegegevens JGZ en AGZ.
- Inzetten op gebruik van sociale media en digitalisering bij informatieverstrekking en dienstverlening aan cliënten.

Faciliteren medewerkers om tijd- en plaatsafhankelijk te werken:

- Het ondersteuningsconcept van de organisatie is herzien. Alle medewerkers hebben de beschikking gekregen over een smartphone, waarmee agenda en post steeds toegankelijk zijn.

### **Facilitaire zaken**

Als belangrijke stap in het realiseren van het project het Nieuwe Samenwerken is in 2015 het huisvestingsconcept geheel gewijzigd. De gehanteerde uitgangspunten hiervoor waren decentrale huisvesting voor cliëntgebonden taken, herkenbaarheid en toegankelijkheid in de gemeenten/regio's, flexibiliteit, kostenreductie en doelmatige huisvesting van centrale functies.

### **Relatiemanagement**

Doel is het verstevigen van de relatie met gemeenten in het kader van advisering en relatiemanagement. Daarbij ligt de nadruk meer op de gemeentelijke en regionale schaal (zoals Noord-Veluwe, Oost-Veluwe/Midden-IJssel, Achterhoek) en, voor de aansturing van de jeugdgezondheidszorg, op aansluiting bij de wethouders en ambtenaren jeugdbeleid.

De GGD heeft bij de raden van zeven gemeenten kennismakingsbijeenkomsten gehouden. De GGD-brede regioteams vinden binnen en buiten de GGD steeds meer hun plek. We zoeken contact met gemeenten, o.a. door gezamenlijke bijeenkomsten bij gemeenten met diverse ambtenaren. Gemeenten hebben contact met GGD 'ers op verschillende taakgebieden en niveaus. Intern heeft het GGD-management het relatiemanagement met gemeenten en samenwerkingspartners besproken en een basis voor verbeterde afspraken gelegd.

Op diverse punten is in 2015 de waardering en behoeften van stakeholders ten aanzien van relatiemanagement geïnventariseerd, door uitvoering van verschillende waarderingsonderzoeken.



## **Communicatie**

Het team communicatie heeft de vier verhaalelementen van Een Gezond Houvast vertaald naar een huisstijl en schrijfwijze in de communicatie-uitingen van GGD NOG. De website is vereenvoudigd en vernieuwd. Met de burger en de stakeholders als uitgangspunt is intensief ingezet op het gebruik van social media. Een redactieraad ondersteunt communicatie met kennis en expertise van de professionals van de organisatie.

### **3.3.1. Kwaliteitszorg**

#### **Externe audits zijn uitgevoerd en het HKZ certificaat is gecontinueerd**

GGD Noord- en Oost-Gelderland beschikt over een HKZ certificaat. Hiermee toont GGD NOG aan dat hij:

- intern de zaken goed op orde heeft;
- de klant altijd centraal stelt;
- voortdurend en systematisch werkt aan verbetering.

In mei 2015 heeft de externe auditor de GGD bezocht voor een steekproefsgewijze toets van het kwaliteitsmanagementsysteem. De externe auditor is, na aanvankelijk twee verbeterpunten te hebben geconstateerd, in augustus tot een positief oordeel gekomen

#### **Waarderingsonderzoeken stakeholders**

In het kader van een Gezond Houvast willen we een optimale relatie met de klant hebben. Daarom onderzocht een extern bureau de telefonische dienstverlening bij GGD Noord- en Oost-Gelderland. Gemiddeld scoorden we een 7,9. Het AMT gebruikt de verbetermogelijkheden als input voor Het Nieuwe Samenwerken.

#### **Klachten van cliënten**

Klachten van cliënten gaan vooral over de rechtstreekse dienstverlening aan de cliënt. In 2015 kwamen in totaal 19 klachten binnen. Alle klachten zijn door de betreffende managers opgepakt en in overleg met de indiener afgehandeld.

#### **Interne Audits**

GGD NOG zet interne auditoren in. Zij toetsen of werkprocessen goed verlopen en het kwaliteitssysteem in de praktijk werkt. In 2015 zijn interne audits gehouden over de werkprocessen van: managementreview, kalibratie medische apparatuur, personeelsdossier en leveranciersbeoordeling. Waar nodig zijn verbeteringen ingevoerd.

#### **FONA**

FONA staat voor FOuten en Near Accidents: calamiteiten, fouten, incidenten met (mogelijke) schadelijke gevolgen voor de cliënt. In 2015 zijn in totaal 14 meldingen bij de commissie gedaan en afgehandeld. De FONA-commissie gaf naar aanleiding van de meldingen 7 adviezen aan de directie. Er hebben zich, voor zover bekend, geen kwalijke gevolgen betreffende cliënten en medewerkers voorgedaan.

### **3.4. Verbonden partijen**

#### **Inleiding**

Verbonden partijen zijn partijen waarmee GGD NOG een bestuurlijke relatie heeft én waarin hij een financieel belang heeft. Bij de taak van de GGD binnen de publieke gezondheidszorg hoort vanzelfsprekend dat de GGD samenwerkt met tal van partijen op uitvoerend, management- en bestuurlijk niveau, lokaal, regionaal en landelijk.

De GGD kent echter geen verbonden partijen in formele zin. In de afgelopen jaren hebben wij wel Hét Service Centrum (HSC) als verbonden partij aangemerkt. Hierin werkt GGD NOG voor ICT samen met Brabantse GGD'en. Bij HSC is echter geen sprake van een zelfstandige entiteit of rechtspersoon, maar van samenwerking.

### **3.5. Samenwerkingspartijen**

#### **Inleiding**

GGD Noord- en Oost-Gelderland neemt verder deel in de samenwerking binnen:

- Hét Service Centrum,
- GGD GHOR Nederland,
- Kring Oost-Nederland van GGD'en

#### **3.5.1. Het Service Centrum**

GGD NOG werkt vanaf 2013 voor ICT-beheer samen met Hét Service Centrum, een samenwerkingsverband van o.a. GGD Hart voor Brabant en GGD West Brabant. GGD Hart voor Brabant, gevestigd te Tilburg, treedt op als penvoerder. Voor HSC is een aparte administratie ingericht. De directeuren van de deelnemende organisaties sturen HSC aan. De deelnemers hebben hun samenwerking vastgelegd in een Overeenkomst kosten voor gemene rekening, met daarin de verdeling van kosten en risico's tussen de deelnemende partijen. Hiermee is ook het risico van btw-heffing afgedekt.

Voor 2015 komt op basis van de huidige verdeelsleutel 13,69% van de kosten van informatievoorziening en automatisering voor rekening van GGD NOG.

#### **3.5.2. GGD GHOR Nederland**

GGD NOG is, evenals de GHOR van de Veiligheidsregio NOG, aangesloten bij de GGD GHOR Nederland. GGD GHOR Nederland behartigt de collectieve belangen van haar leden richting politiek, overheden, verzekeraars, samenwerkingspartners, onderwijs, media en publiek. De directeur publieke gezondheid / algemeen directeur GGD en de directeur publieke gezondheid / directeur GHOR vertegenwoordigen gezamenlijk de regio NOG in GGD GHOR Nederland.

De GGD draagt een jaarlijkse bijdrage aan GGD GHOR Nederland af. Voor bepaalde GGD-taken maakt GGD GHOR Nederland afspraken met landelijke opdrachtgevers, zoals COA (Centraal orgaan Opvang Asielzoekers) en zorgverzekeraars.

Op bestuurlijk niveau neemt de voorzitter van GGD NOG deel aan de landelijke Bestuurlijke adviescommissie Publieke Gezondheid, de bac PG. Er is ook een BAC GHOR. De BAC PG en de bac GHOR bepalen de bestuurlijke kaders voor GGD GHOR NL. Beide commissies

adviseren aan de VNG (via de commissie Gezondheid en Welzijn) respectievelijk het Veiligheidsberaad, de landelijke koepel van de Veiligheidsregio's.

Vertegenwoordigers van GGD NOG nemen actief deel in de netwerken van GGD GHOR Nederland. De vorming van de BAC PG heeft een impuls gegeven aan het bestuurlijk eigenaarschap van publieke gezondheid op landelijk niveau.

### **3.5.3. GGD'en Kring Oost-Nederland**

GGD Noord- en Oost-Gelderland werkt samen met de andere GGD'en in Overijssel en Gelderland binnen de Kring Oost-Nederland (KON). Dit is een combinatie van samenwerking van onderop en samenwerking die landelijk wordt gestimuleerd. Het ministerie van VWS en het RIVM kennen voor enkele uitvoerings- en coördinatietaken middelen toe aan gezamenlijke GGD'en per landsdeel. In de KON is elke GGD verantwoordelijk voor de samenwerking op één of meer taakgebieden. Per onderwerp maken de GGD'en afspraken over dienstverlening en kostenverdeling.

De samenwerking met de collega-GGD'en in Oost-Nederland levert voordeel op voor de kwaliteit en de efficiency van de dienstverlening bij alle deelnemers.

## Deel 2: Jaarrekening

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

 Building a better  
working world

## 4. Overzicht van baten en lasten

Binnen de GGD Noord- en Oost-Gelderland onderscheiden we binnen het programmaplan vijf programma's:

- Jeugdgezondheidszorg (JGZ),
- Algemene Gezondheidszorg (AGZ),
- Kennis en Expertise (KEC),
- Maatschappelijke Zorg (MZ),
- Bestuursproducten (BP),

In deze jaarrekening presenteren we naast het overzicht van baten en lasten van het programmaplan GGD NOG (totaal onderverdeeld naar kosten- en batensoorten) ook een overzicht van baten en lasten met de vijf programma's.

Tevens presenteren we een overzicht van de incidentele baten en lasten 2015.

### 4.1. Overzicht van baten en lasten 2015 programmaplan GGD NOG

X € 1.000

Rekening van baten en lasten	Rekening 2014	Programma-begroting 2015	Begroting 2015	Rekening 2015
Salarislasten	€ 11.219	€ 11.457	€ 11.495	€ 11.016
Inhuur derden	€ 1.270	€ 962	€ 1.186	€ 1.494
Opleidingskosten	€ 388	€ 395	€ 409	€ 386
Overige personeelslasten	€ 631	€ 484	€ 591	€ 541
<b>Totaal personeelslasten</b>	<b>€ 13.508</b>	<b>€ 13.298</b>	<b>€ 13.681</b>	<b>€ 13.437</b>
Overige lasten	€ 3.891	€ 3.949	€ 3.903	€ 3.766
<b>Totaal lasten</b>	<b>€ 17.399</b>	<b>€ 17.247</b>	<b>€ 17.584</b>	<b>€ 17.203</b>
Gemeentelijke inwonerbijdrage	€ 10.972	€ 11.114	€ 11.114	€ 11.114
Frictie bijdrage	€ 150	€ -	€ -	€ -
Baten gemeenten plus	€ 2.172	€ 2.190	€ 2.274	€ 2.430
Baten derden	€ 4.133	€ 3.943	€ 3.919	€ 3.700
<b>Totaal baten</b>	<b>€ 17.428</b>	<b>€ 17.247</b>	<b>€ 17.307</b>	<b>€ 17.244</b>
<b>Gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten</b>	<b>€ 29</b>	<b>€ 0-</b>	<b>€ 277-</b>	<b>€ 41</b>
Mutatie reserves	€ 209	€ -	€ 277	€ 183
<b>Gerealiseerd resultaat</b>	<b>€ 238</b>	<b>€ 0-</b>	<b>€ 0-</b>	<b>€ 224</b>

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

**EY** Building a better working world

## Jaarrekening 2015 ten opzichte van Begroting 2015

Het voordelig saldo, t.o.v. de begroting 2015, van het programmaplan GGD NOG, bedraagt in 2015 € 224.000. Dit saldo is als volgt opgebouwd:

- Lagere lasten van € 381.000 (+)
- Lagere baten van € 63.000 (-)
- Lagere onttrekking uit de reserves van € 94.000 (-)

De lagere onttrekking uit reserves wordt veroorzaakt door het doorschuiven van kosten voor het project Het Nieuwe Samenwerken naar 2016. Tegenover de lagere onttrekking uit de reserves staan evenredig lagere lasten. De overige lagere lasten worden veroorzaakt door minder personeelsinzet op forensische geneeskunde, TBC en infectieziekte bestrijding. Daarnaast zijn er incidentele voordelen op de voorziening WW-verplichting en op oninbare debiteuren. De lagere baten komen doordat de begrote omzet uit nog te ramen producten niet geheel is gerealiseerd. Hier staan ook lagere lasten tegenover.

In de volgende paragrafen worden deze verschillen ten opzichte van de begroting nader toegelicht.

### 4.2. Lasten

Het verschil tussen de begroting en rekening 2015 van € 381.000 wordt veroorzaakt door lagere personele lasten van € 244.000 en lagere overige lasten van € 137.000. Hieronder worden de lasten nader gespecificeerd.

X € 1.000

Lasten	Rekening 2015	Begroting 2015	Vershil t.o.v. begroting
Salarislasten	€ 11.016	€ 11.495	€ 479-
Personeel derden	€ 1.494	€ 1.186	€ 308
Opleidingskosten	€ 386	€ 409	€ 23-
Overige personeelslasten	€ 541	€ 591	€ 50-
<b>Totaal personeelslasten</b>	<b>€ 13.437</b>	<b>€ 13.681</b>	<b>€ 244-</b>
Overige lasten	€ 3.766	€ 3.903	€ 137-
<b>Totaal lasten</b>	<b>€ 17.203</b>	<b>€ 17.584</b>	<b>€ 381-</b>

### Personeelslasten

De overige personeelslasten zijn € 50.000 lager, doordat de kosten voor de WGA verzekering verschoven zijn. In de realisatie maken deze kosten deel uit van de salariskosten. In de begroting staan deze lasten bij de overige personeelslasten. De totale personeelslasten zijn € 244.000 lager. De oorzaak is de lagere inzet van personeel voor reizigersvaccinatie, TBC en infectieziektebestrijding van ruim € 75.000.

Verder is in de begroting uitgegaan van hogere personeelslasten voor forensische geneeskunde als gevolg van de aanbesteding. De aanbesteding en de daarbij verwachte

Ter identificatie



hogere personeelslasten hebben niet plaatsgevonden. Hierdoor zijn de gerealiseerde personeelslasten € 70.000 lager dan begroot. Daarnaast is er in 2015 een incidentele vrijval van de voorziening WWV-verplichting die niet is begroot. Als laatste is de gerealiseerde omzet lager dan begroot. Hierdoor is er ook een lagere inzet van personeel van ruim € 40.000.

### Overige lasten

De overige lasten zijn ruim € 137.000 lager dan begroot. Hier staat een lagere onttrekking uit de bestemmingsreserve tegenover. Een deel van de lasten voor Het Nieuwe Samenwerken, ruim € 94.000, is doorgeschoven naar 2016. Hierdoor zijn zowel de overige lasten als de onttrekking uit de reserves lager. Daarnaast ontvangt de GGD incidenteel een bedrag van € 35.000 op een reeds als oninbaar afgeboekte debiteurenpost. Het overige zijn kleine afwijkingen op verschillende posten.

### 4.3. Baten

Ten opzichte van de begroting zijn de totale baten € 63.000 lager. Hieronder worden deze baten nader gespecificeerd en de verschillen toegelicht.

X € 1.000

Baten	Rekening 2015	Begroting 2015	Vershil t.o.v. begroting
Gemeentelijke inwonerbijdrage	€ 11.114	€ 11.114	€ 0
Overige bijdragen gemeenten	€ 2.430	€ 2.274	€ 156
Overige bijdragen derden	€ 3.700	€ 3.919	€ 219-
<b>Totaal baten</b>	<b>€ 17.244</b>	<b>€ 17.307</b>	<b>€ 63-</b>

De lagere baten 2015 ten opzichte van de begroting zijn veroorzaakt doordat de begrote nog te ramen producten niet geheel zijn gerealiseerd. Deze baten zijn geraamd op overige bijdragen derden, maar zijn voor een aanzienlijk deel gerealiseerd onder overige bijdragen gemeenten.

#### 4.4. Jaarrekening 2015 ten opzichte van Jaarrekening 2014

X € 1.000

Lasten/ baten	Rekening 2015	Rekening 2014	Vershil 2015 t.o.v. 2014
Lasten	€ 17.203	€ 17.399	€ 196-
Baten	€ 17.244	€ 17.428	€ 184-
<b>Saldo van baten en lasten</b>	<b>€ 41</b>	<b>€ 29</b>	<b>€ 12</b>
Mutatie bestemmingsreserve	€ 183	€ 209	€ 26-
<b>Gerealiseerde resultaat</b>	<b>€ 224</b>	<b>€ 238</b>	<b>€ 14-</b>

Het gerealiseerde resultaat over 2015 is € 14.000 lager dan over 2014.

##### Lasten

In 2014 werd € 200.000 aan personeelslasten gedekt uit de bestemmingsreserve. De lasten voor het project Het Nieuwe Samenwerken werden in 2014 gedekt uit de laatste tranche van de frictievergoeding van de gemeente Deventer. In 2015 worden de kosten voor het project Het Nieuwe Samenwerken gedekt uit de bestemmingsreserve. De lagere lasten ten opzichte van 2014 worden verklaard door de incidentele personeelslasten van € 200.000 in 2014.

##### Baten

De lagere baten van € 184.000 worden veroorzaakt doordat in 2014 voor het laatste jaar een frictievergoeding van € 150.000 van de gemeente Deventer werd ontvangen. Daarnaast is de omzet in 2015 iets lager dan in 2014.



#### 4.5. Toelichting op het overzicht van baten en lasten per programma

X € 1.000

Rekening van baten en lasten per deelprogramma	Begroting 2015	Rekening 2015	Vershil 2015 t.o.v. begroting
Lasten Jeugdgezondheidszorg	€ 7.212	€ 7.201	€ -11
Baten Jeugdgezondheidszorg	€ 1.043	€ 1.082	€ 39
<b>Saldo van baten en lasten</b>	<b>€ -6.169</b>	<b>€ -6.119</b>	<b>€ 50</b>
Lasten Maatschappelijke zorg	€ 542	€ 697	€ 155
Baten Maatschappelijke zorg	€ 515	€ 660	€ 145
<b>Saldo van baten en lasten</b>	<b>€ -27</b>	<b>€ -37</b>	<b>€ -10</b>
Lasten Algemene gezondheidszorg	€ 6.372	€ 6.469	€ 96
Baten Algemene gezondheidszorg	€ 3.861	€ 4.062	€ 200
<b>Saldo van baten en lasten</b>	<b>€ -2.511</b>	<b>€ -2.407</b>	<b>€ 104</b>
Lasten Kennis & Expertise	€ 2.414	€ 2.491	€ 77
Baten Kennis & Expertise	€ 230	€ 312	€ 82
<b>Saldo van baten en lasten</b>	<b>€ -2.184</b>	<b>€ -2.179</b>	<b>€ 5</b>
Lasten Bestuursproducten	€ 1.044	€ 346	€ -698
Baten Bestuursproducten	€ 11.658	€ 11.129	€ -529
<b>Saldo van baten en lasten</b>	<b>€ 10.614</b>	<b>€ 10.783</b>	<b>€ 169</b>
<b>Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten</b>	<b>€ -277</b>	<b>€ 41</b>	<b>€ 318</b>
Mutatie reserve	€ 277	€ 183	€ 94-
<b>Gerealiseerde resultaat</b>	<b>€ 0</b>	<b>€ 224</b>	<b>€ 224</b>

In dit overzicht wordt een vergelijking gemaakt tussen de begroting met de rekening 2015. De resultaten per programma worden hierna toegelicht.

De rekening van baten en lasten sluit met een voordelig saldo van € 41.000. Het gerealiseerde saldo na mutaties van reserve is € 224.000. De mutatie van de reserve betreft de aanwending van de reserve ontwikkelkosten voor de dekking van de kosten uit Het Nieuwe Samenwerken. De mutatie is lager dan begroot, doordat het programma Het Nieuwe Samenwerken nog doorloopt in 2016.

##### 4.5.1. Toelichting programma 1 Jeugdgezondheidszorg

Het saldo ten opzichte van de begroting is € 50.000 voordelig. In dit saldo zit een incidentele bate van ruim € 27.000 voor onder andere voorziening voor langdurig ziekteverzuim. Het

saldo uit de reguliere bedrijfsvoering is € 23.000 positiever dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door diverse kleinere afwijkingen in de bedrijfsvoering.

#### **4.5.2. Toelichting programma 2 Maatschappelijke zorg**

Het saldo ten opzichte van de begroting is € 10.000 nadelig. De lasten zijn € 155.000 hoger. Dit zijn lasten voor personele inzet. Door meer dienstverlening nemen de baten toe. Om de dienstverlening uit te voeren is extra inzet van personeel nodig.

#### **4.5.3. Toelichting programma 3 Algemene gezondheidszorg**

Het saldo op het programma Algemene gezondheidszorg is € 104.000 voordeliger dan de begroting. In dit saldo zit een incidentele last van € 69.000 voor voorziening voor langdurig ziekteverzuim.

Door meer dienstverlening stijgen de baten met € 200.000. De baten en lasten van onze dienstverlening begroten wij gelijk. Zonder saldo. De gerealiseerde lasten, exclusief incidenteel lasten, stijgen echter met slechts € 27.000. Dit resulteert in een positiever saldo op de bedrijfsprocessen dan begroot van € 173.000. De lagere toename van de lasten wordt veroorzaakt door :

- Forensische geneeskunde; een voordeel van € 70.000 als gevolg van het niet doorgaan van de aanbesteding. In de begroting was rekening gehouden met hogere kosten.
- Infectieziektebestrijding; een voordeel van € 25.000 door minder inzet van personeel.
- TBC; een voordeel van € 25.000 door goedkopere inhuur artsen.
- Reizigersvaccinatie; positief saldo van € 24.000 door minder inzet van personeel.

Het restant wordt veroorzaakt door diverse kleine posten.

#### **4.5.4. Toelichting programma 4 Kennis en Expertise**

Het saldo ten opzichte van de begroting is € 5.000 voordelig. De lasten stijgen met € 77.000. Hier staat een stijging van de baten als gevolg van meer dienstverlening tegenover. De hogere lasten zijn extra personele lasten. Door het lage ziekteverzuim in 2015 is er incidenteel een klein voordeel op de lasten.

#### **4.5.5. Toelichting programma 5 Bestuursproducten**

Het saldo ten opzichte van de begroting is € 169.000 voordelig. De lasten dalen met € 698.000. Dit betreft een verschuiving van € 500.000 van de begrote onbenoemde omzet. De realisatie van de baten en de lasten staat gepresenteerd op de programma's waar deze zijn gerealiseerd. De lasten voor het project Het Nieuwe Samenwerken zijn € 94.000 lager. Hier staat een lagere onttrekking € 94.000 aan de reserve tegenover. Het resterende verschil wordt verklaard door incidentele baten door vrijval WW-verplichtingen en oninbare debiteuren die alsnog in 2015 zijn ontvangen. Daar staan hogere accountantskosten en lagere renteopbrengsten als gevolg van de verplichting tot schatkostbankieren tegenover.

#### 4.6. Incidentele baten en lasten

In onderstaand overzicht zijn de incidentele baten en lasten opgenomen.

Incidentele baten of lasten onder € 25.000 zijn niet opgenomen in het overzicht.

X € 1.000

Incidentele baten en lasten	Programma	Begroting 2015	Realisatie 2015	Verschil
<b>Lasten</b>				
Voorziening langdurig ziekte	JGZ	€ -	€ 55	€ -55
Voorziening langdurig ziekte	AGZ	€ -	€ 69	€ -69
Vacature Applicatie Beheer niet ingevuld	JGZ	€ 60	€ 20	€ 40
AIOS Lasten	JGZ	€ 307	€ 212	€ 95
Projectkosten Dashboards	AGZ	€ 40	€ 40	€ -
<b>Totale incidentele lasten</b>		<b>€ 407</b>	<b>€ 396</b>	<b>€ 11</b>
<b>Baten</b>				
AIOS Vergoeding	JGZ	€ 279	€ 232	€ 47
Vrijval WW-verplichtingen	Bestuursproducten	€ -20	€ 61	€ -81
Oninbare debiteuren alsnog ontvangen	Bestuursproducten	€ -	€ 35	€ -35
<b>Totale incidentele baten</b>		<b>€ 259</b>	<b>€ 328</b>	<b>€ 69-</b>

## 5. WNT-verantwoording 2015

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van het voor GGD Noord- en Oost-Gelderland van toepassing zijn de algemene WNT-maximum.

Het bezoldigingsmaximum in 2015 voor GGD Noord- en Oost-Gelderland is € 178.000. Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Het individuele WNT-maximum voor de leden van het Algemeen en Dagelijks Bestuur bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum, berekend naar rato van de duur van het dienstverband.

## 5.1. Bezoldiging topfunctionarissen

### Leidinggevende topfunctionarissen

<i>Bedragen x € 1</i>	Dhr. D.W. ten Brinke
<b>Functie</b>	Directeur
Duur dienstverband in 2015	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0
Gewezen topfunctionaris?	nee
Echte of fictieve dienstbetrekking?	echte
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?	nee
<b>Individueel WNT-maximum</b>	178.000
<b>Bezoldiging</b>	
Beloning	126.543
Belastbare onkostenvergoedingen	0
Beloningen betaalbaar op termijn	15.497
Subtotaal	142.040
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	
<b>Totaal bezoldiging</b>	<b>142.040</b>
<b>Gegevens 2014</b>	
Duur dienstverband in 2014	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband 2014 (in fte)	1,0
<b>Bezoldiging 2014</b>	
Beloning	121.457
Belastbare onkostenvergoedingen	0
Beloningen betaalbaar op termijn	20.613
<b>Totaal bezoldiging 2014</b>	<b>142.070</b>
Individueel WNT-maximum 2014	230.474

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

**EY** Building a better working world



### Overige leidinggevende topfunctionarissen

In het kader van de WNT vallen ook de leden van het Dagelijks en Algemeen Bestuur onder de definitie van topfunctionaris. Aangezien alle bestuursleden onbezoldigd bij de GGD werken, volgen hieronder de termijnen waarin de bestuursleden in 2015 zitting hebben gehad in het Algemeen/ Dagelijks Bestuur.

Gemeente	Bestuurslid	Duur dienstverband in 2015	Algemeen Bestuur	Dagelijks Bestuur
Aalten	H.J. Rijks	1/1 – 31/12	X	
Apeldoorn	P. Blokhuis	1/1 – 31/12	X	X
Berkelland	L.J.H. Scharenborg	1/1 – 10/04	X	
	M.H.H. van Haaren	4/6 – 31/12	X	
Bronckhorst	P. Seesing	1/1 – 27/6	X	
	A.R. Peppelman	27/6 - 31/12	X	
Brummen	J.B. Pauw	1/1 – 31/12	X	
Doetinchem	C.J. Telder	1/1 – 31/12	X	
Elburg	W. Krooneman	1/1 – 31/12	X	
Epe	D. van Norel	1/1 – 31/12	X	X
Ermelo	A.L. Klappe	1/1 – 31/12	X	
Harderwijk	G.J. van Noort	1/1 – 31/12	X	
Hatterum	M. Hospers	1/1 – 31/12	X	
Heerde	J. Pierik – van der Snel	1/1 – 23/11	X	
	H.J. Berkhoff	15/12 - 31/12	X	
Lochem	T. van der Linden	1/1 – 31/12		
Montferland	I.T.J.M. Wolsing	1/1 – 31/12	X	
Nunspeet	G. van den Berg	1/1 – 31/12		X
Oldebroek	E.G. Vos-van de Weg	1/1 – 31/12	X	
Oost Gelre	J. Hoenderboom	1/1 – 31/12	X	
Oude IJsselstreek	L.G. Kuster	1/1 – 31/12	X	
Putten	A. Kleijer	1/1 – 31/12	X	X
Voorst	W. Vrijhoef	1/1 – 31/12	X	
Winterswijk	I.G. Saris	1/1 – 31/12	X	X
Zutphen	P.C.M. Withagen	1/1 – 31/12	X	
Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG)	N.E. Joosten	1/1 – 31/12		X

### Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2015 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2015 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd of die in eerdere jaren op grond van de WOPT of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

## 6. Schatkistbankieren

In 2013 is de Wet schatkistbankieren aangenomen. Deze wet schrijft voor dat de decentrale overheden, waaronder ook de GGD, al hun overtollige liquide middelen en beleggingen aanhouden bij het ministerie van Financiën. In 2015 is een drempelbedrag bij de bank gehanteerd van € 250.000. De bankrekening bij de BNG wordt automatisch afgeroomd. Naast deze bankrekening heeft de GGD nog een rekening bij de Rabobank. Hierop worden alle pinbetalingen ontvangen. In 2015 is deze rekening onvoldoende gemonitord. Hierdoor komen de middelen bij de GGD boven het drempelbedrag. Voor 2016 is actie ondernomen om deze bankrekening automatisch af te romen. De Rabobank spaarrekening is niet meegenomen in onderstaand overzicht. De GGD maakt gebruik van het overgangsrecht. Eind 2015 is het saldo van deze rekening naar de BNG rekening gegaan en is daarmee afgeroomd.

### Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)

		Verslagjaar			
(1)	Drempelbedrag	250			
		1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	377	316	369	329
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	-	-	-	-
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	127	66	119	79

### (1) Berekening drempelbedrag

		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	17.247			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	17.247			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	250			

### (2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen

		1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	33.955	28.731	33.970	30.224
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	377	316	369	329

Ter identificatie

## 7. Balans

### 7.1. Balans per 31 december 2015

X € 1.000

ACTIVA	Balans per 31 december	
	2015	2014
<b>VASTE ACTIVA</b>		
<i>Materiële vaste activa</i>	€ 1.555	€ 275
<i>Financiële vaste activa</i>	€ 38	€ 10
<b>Totaal vaste activa</b>	<b>€ 1.593</b>	<b>€ 285</b>
<b>VLOTTENDE ACTIVA</b>		
<i>Voorraden</i>	€ 28	€ 29
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>		
a. Vorderingen op openbare lichamen	€ 608	€ 431
b. Uitzettingen in 's Rijks schatkist	€ 2.470	€ 4.269
c. Overige vorderingen	€ 97	€ 59
<b>Totaal Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</b>	<b>€ 3.176</b>	<b>€ 4.759</b>
<i>Liquide middelen</i>		
Banken	€ 403	€ 1.351
Kassen	€ 1	€ 1
<b>Totaal Liquide middelen</b>	<b>€ 404</b>	<b>€ 1.351</b>
<i>Overlopende activa</i>		
a. Van overheidslichamen te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel.	€ 208	€ 115
b. Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen.	€ 581	€ 629
<b>Totaal overlopende activa</b>	<b>€ 789</b>	<b>€ 744</b>
<b>Totaal vlottende activa</b>	<b>€ 4.397</b>	<b>€ 6.883</b>
<b>TOTAAL GENERAAL</b>	<b>€ 5.990</b>	<b>€ 7.169</b>

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

**EY** Building a better working world



X € 1.000

PASSIVA	Balans per 31 december	
	2015	2014
<b>VASTE PASSIVA</b>		
<i>Eigen vermogen</i>		
a. Algemene reserve	€ 1.474	€ 1.474
b. Bestemmingsreserves	€ 1.250	€ 1.433
c. Gerealiseerd resultaat	€ 224	€ 238
<b>Totaal eigen vermogen</b>	<b>€ 2.948</b>	<b>€ 3.145</b>
<i>Voorzieningen</i>	€ 355	€ 487
<i>Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer</i>	€ -	€ -
<b>Totaal vaste passiva</b>	<b>€ 3.303</b>	<b>€ 3.632</b>
<b>VLOTTENDE PASSIVA</b>		
<i>Vlottende schulden</i>		
Crediteuren	€ 725	€ 1.362
<i>Overlopende passiva</i>		
a. Van overheidslichamen ontvangen voorschotbijdragen voor specifieke uitkeringen die dienen ter dekking van volgende begrotingsjaren.	€ 696	€ 509
b. Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen.	€ 1.195	€ 1.209
c. Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen.	€ 71	€ 457
<b>Totaal overlopende passiva</b>	<b>€ 1.962</b>	<b>€ 2.175</b>
<b>Totaal vlottende passiva</b>	<b>€ 2.687</b>	<b>€ 3.537</b>
<b>TOTAAL GENERAAL</b>	<b>€ 5.990</b>	<b>€ 7.169</b>

## 7.2. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft. In de financiële verordening GGD zijn nadere kaders opgenomen voor de waardering en afschrijving van vaste activa.

### 7.2.1. Toerekening baten en lasten

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd.

### 7.2.2. Waardering balansposten

#### Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 5.000 worden niet geactiveerd. Voor activa die in doorsnee in grotere aantallen tegelijk worden ingekocht, geldt daarvoor niet de stuksprijs, maar de gemiddelde waarde van de aanschaf per jaar. Activa die voor de verbouwing van het pand in Warnsveld zijn aangeschaft worden ongeacht het bedrag als één geheel geactiveerd. Op grond van de verwachte gebruiksduur vindt lineaire afschrijving plaats op materiële vaste activa. Op de aanschaf van gronden en terreinen wordt niet afgeschreven.

#### De materiële vaste activa met economisch nut worden afgeschreven in:

- 40 jaar: nieuwbouw gebouwen (exclusief technische installaties), uitbreiding gebouwen (idem);
- 25 jaar: renovatie en restauratie van gebouwen in eigendom en aankoop van gebouwen;
- 15 jaar: technische installaties van gebouwen in eigendom;
- 10 jaar: meubilair, kantoorinventaris, archiefstellingen, kasten, witgoed, keukenapparatuur;
- 6 jaar: personenauto's;
- 5 jaar: specifieke softwarepakketten;
- 4 jaar: kantoorapparatuur, audio- en videoapparatuur, automatiseringsapparatuur zoals printers, pc's, ICT-apparatuur, netwerkvoorzieningen, telefoonapparatuur en –voorzieningen.

Voor investeringen in gehuurde gebouwen, waarbij de investeringen een sterke relatie hebben met het gebouw, gelden afschrijvingstermijnen welke niet langer zijn dan de resterende looptijd van het huurcontract.

Kapitaallasten (rente en afschrijving) worden berekend vanaf het halfjaar volgend op de aanschaf van de activa.

#### Financiële vaste activa

De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Op waarborgsommen wordt niet afgeschreven.

### **Vorraden**

De voorraden vaccins worden gewaardeerd tegen de laatste inkoopprijs van het betreffende jaar ofwel verkrijgingsprijs.

### **Debiteuren en Overlopende activa**

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald.

### **Liquide middelen**

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen per 31 december van het jaar.

### **Voorzieningen**

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

### **Langlopende schulden**

De GGD Noord- en Oost-Gelderland heeft per 31 december van het jaar geen langlopende schulden. Kosten voor het afsluiten van geldeningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.

### **Vlottende passiva**

De vlottende passiva zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde per 31 december van het jaar.

### 7.3. Toelichting op de balans per 31 december 2015

#### 7.3.1. Vaste Activa

##### Toelichting Materiële Vaste Activa

Materiële vaste activa	Gebouwen	Auto- matisering	Inventaris	Totaal 2015	Totaal 2014
Aanschafwaarde 1-1	€ 71	€ 380	€ 727	€ 1.178	€ 1.081
Investeringen	€ 820	€ 258	€ 328	€ 1.406	€ 97
Desinvesteringen	€ 59-	€ 152-	€ 440-	€ 651-	€ -
<b>Aanschafwaarde 31-12</b>	<b>€ 831</b>	<b>€ 487</b>	<b>€ 615</b>	<b>€ 1.933</b>	<b>€ 1.178</b>
Afschrijvingen 1-1	€ 65-	€ 277-	€ 561-	€ 902-	€ 782-
Jaarlijkse afschrijving	€ 6-	€ 27-	€ 81-	€ 114-	€ 93-
Inhaalafschrijving			€ 12-	€ 12-	€ 28-
Desinvesteringen	€ 59	€ 152	€ 440	€ 651	€ -
<b>Afschrijving 31-12</b>	<b>€ 12-</b>	<b>€ 153-</b>	<b>€ 214-</b>	<b>€ 378-</b>	<b>€ 902-</b>
Boekwaarde 1-1	€ 6	€ 103	€ 166	€ 276	€ 300
Boekwaarde 31-12	€ 820	€ 334	€ 401	€ 1.555	€ 276

In 2015 hebben er investeringen en desinvesteringen plaatsgevonden door de verhuizing van het hoofdkantoor naar Warnsveld. Het pand in Warnsveld is verbouwd en de inventaris is voor het grootste deel nieuw aangeschaft. De oude reeds afgeschreven inventaris is gedesinvesteerd. Op de oude inventaris is met inhaalafschrijvingen versneld afgeschreven. Het project Het Nieuwe Samenwerken heeft onder meer als doel het plaats en tijd onafhankelijk werken. Hiervoor zijn in 2015 investeringen gedaan in laptops, smartphones en software applicaties. De oude reeds afgeschreven laptops en telefoons zijn gedesinvesteerd. Daarnaast is er een investering van ruim € 92.000 gedaan voor de verbouwing in het Gelre Ziekenhuis Apeldoorn. Tegenover deze investering staat een gelijke bijdrage uit soa geld. Deze bedragen zijn in bovenstaand overzicht gesaldeerd waardoor de investering per saldo nihil is. De investeringen worden in onderstaand overzicht nader toegelicht.

X € 1.000

Investeringsoverzicht materiële vaste activa	Gebouwen	Auto- matisering	Inventaris	Totaal 2015
Verbouwing Warnsveld	€ 820			€ 820
Investering Portaal		€ 86		€ 86
Laptops		€ 132		€ 132
Overig automatisering		€ 40		€ 40
Inventaris			€ 242	€ 242
Telefonie			€ 75	€ 75
Audiometers			€ 11	€ 11
<b>Totaal investeringen</b>	<b>€ 820</b>	<b>€ 258</b>	<b>€ 328</b>	<b>€ 1.406</b>
Verbouwing	€ -59			€ 59-
Hardware		€ -102		€ 102-
Software		€ -50		€ 50-
Inventaris			€ 242-	€ 242-
Telefooncentrale en			€ 198-	€ 198-
<b>Totaal desinvesteringen</b>	<b>€ 59-</b>	<b>€ 152-</b>	<b>€ 440-</b>	<b>€ -651</b>
<b>Totaal (des)investeringss</b>	<b>€ 761</b>	<b>€ 106</b>	<b>€ 112-</b>	<b>€ 755</b>

#### Toelichting Financiële Vaste Activa

De financiële vaste activa betreft betaalde waarborgsommen voor sleutels en huur van panden. Het verloop van de financiële vaste activa is in 2015 als volgt:

Financiële vaste activa	Totaal 2015	Totaal 2014
Aanschafwaarde 1-1	€ 10	€ 10
Investeringen	€ 28	€ -
Desinvesteringen	€ -	€ -
<b>Aanschafwaarde 31-12</b>	<b>€ 38</b>	<b>€ 10</b>
Afschrijvingen 1-1	€ -	€ -
Jaarlijkse afschrijving	€ -	€ -
Desinvesteringen	€ -	€ -
<b>Afschrijving 31-12</b>	<b>€ -</b>	<b>€ -</b>
Boekwaarde 1-1	€ 10	€ 10
Boekwaarde 31-12	€ 38	€ 10

De investering in 2015 betreft de waarborgsom voor de huur van het pand in Warnsveld.

### 7.3.2. Vlottende Activa

#### Toelichting Voorraden

De boekwaarde van de voorraden betreft de per 31 december aanwezige voorraad vaccins:

X € 1.000

Voorraden	Stand 31-12-2015	Stand 31-12-2014
Voorraad vaccins	€ 27	€ 29
Voorraad VW-bonnen	€ 1	€ -
<b>Totaal voorraad</b>	<b>€ 28</b>	<b>€ 29</b>

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

 Building a better  
working world



### Toelichting Kortlopende vorderingen

Binnen de kortlopende vorderingen wordt onderscheid gemaakt in de vorderingen op overheidslichamen en vorderingen op bedrijven en particulieren:

X € 1.000

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	Stand 31-12-2015	Stand 31-12-2014
Vorderingen op openbare lichamen	€ 608	€ 431
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	€ 2.470	€ 4.269
Overige vorderingen	€ 97	€ 59
<b>Totaal kortlopende vorderingen</b>	<b>€ 3.176</b>	<b>€ 4.759</b>

### Toelichting Liquide middelen

GGD NOG heeft de volgende liquide middelen:

X € 1.000

Liquide middelen	Stand 31-12-2015	Stand 31-12-2014
Bank Nederlandse gemeenten	€ 250	€ 438
Rabobank	€ 153	€ 49
Rabobank - spaar	€ -	€ 864
Kassen	€ 1	€ 1
<b>Totaal liquide middelen</b>	<b>€ 404</b>	<b>€ 1.351</b>

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

**EY** Building a better  
working world



## Toelichtingen Overlopende Activa

x € 1.000

Overlopende activa	Stand 01-01-2015	Mutatie bij	Mutatie af	Stand 31-12-2015
<b><i>Van overheidslichamen te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel</i></b>				
Jeugdimpuls 4	€ -	€ 13	€ -	€ 13
Maatwerk JGZ Oost Veluwe	€ 29	€ 14	€ -29	€ 14
Soa-labdiagnostiek	€ 75	€ -	€ -75	€ -
Slimmer Achterhoek	€ -	€ 15	€ -	€ 15
Achterhoek in beweging	€ -	€ 12	€ -	€ 12
WMO-toezicht	€ -	€ 49	€ -	€ 49
Nog te factureren Technische Hygiëne zorg	€ -	€ 86	€ -	€ 86
Overige overlopende activa overheidslichamen	€ 12	€ 19	€ -12	€ 19
<b><i>Totaal overlopende activa met een bepaald bestedingsdoel</i></b>	<b>€ 115</b>	<b>€ 208</b>	<b>€ -115</b>	<b>€ 208</b>
<b><i>Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen</i></b>				
Nog te ontvangen bedragen	€ 450	€ 288	€ -450	€ 288
Vooruit betaalde kosten	€ 179	€ 293	€ -179	€ 293
<b><i>Totaal overige overlopende activa</i></b>	<b>€ 629</b>	<b>€ 581</b>	<b>€ -629</b>	<b>€ 581</b>
<b>Totaal overlopende activa</b>	<b>€ 744</b>	<b>€ 789</b>	<b>€ 744-</b>	<b>€ 789</b>

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP



### 7.3.3. Vaste Passiva

#### Toelichting Eigen Vermogen

X € 1.000

Eigen vermogen	Saldo 1-1-2015	Toe- voeging	Ont- trekking	Saldo 31-12-2015
Algemene reserve	€ 1.474	€ -	€ -	€ 1.474
Bestemmingsreserve personele lasten	€ 302	€ -	€ -	€ 302
Bestemmingsreserve ontwikkelkosten GGD	€ 1.131	€ -	€ -183	€ 948
Gerealiseerd resultaat	€ 238	€ 224	€ -238	€ 224
<b>Totaal</b>	<b>€ 3.145</b>	<b>€ 224</b>	<b>€ -421</b>	<b>€ 2.948</b>

De algemene reserve vormt de weerstandscapaciteit van de GGD. De weerstandscapaciteit zijn de middelen en mogelijkheden waarover de GGD beschikt om risico's af te dekken. De risico's zijn niet begroot, niet voorzienbaar, onverwachts en substantieel.

Om te bepalen welke omvang de algemene reserve moet hebben om als organisatie voldoende weerstandscapaciteit te hebben, verwijzen wij naar de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van het jaarverslag 2015.

De bestemmingsreserve personele lasten is gevormd voor de feitelijke verplichting van verlofdagen per einde van het jaar. In 2015 wordt hier geen bedrag aan toegevoegd of onttrokken.

De bestemmingsreserve ontwikkelkosten GGD is gevormd voor het digitaliseren van informatie en scholing van medewerkers. Een deel is bestemd voor afvloeiing van personeel. In het kader van Het Nieuwe Samenwerken wordt er in 2015 een bedrag van € 183.000 aan deze reserve onttrokken

Het resultaat uit het vorige boekjaar is als volgt bestemd:

X € 1.000

Gerealiseerd resultaat	Resultaat 2014
Algemene reserve	€ -
Bestemmingsreserve personele lasten	€ -
Terugbetaling algemene inwonerbijdrage	€ 238
<b>Totaal</b>	<b>€ 238</b>

Het saldo van de rekening van baten en lasten 2015 bedraagt positief € 224.000. Het algemeen bestuur neemt een besluit hoe het resultaat wordt bestemd.

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

**EY** Building a better  
working world

### 7.3.4. Voorzieningen

#### Toelichting Voorzieningen

X € 1.000

Voorzieningen	Saldo 1-1-2015	Toe- voeging	Aan- wending	Vrijval	Saldo 31-12-2015
Voorziening WW	€ 126	€ 56	€ -72	€ -56	€ 53
Voorziening langdurig zieken	€ 51	€ 127	€ -24	€ -27	€ 127
Voorziening loopbaanbudget	€ 45		€ -42	€ -3	€ -
Voorziening boventallig personeel	€ 265	€ 19	€ -55	€ -54	€ 176
<b>Totaal</b>	<b>€ 487</b>	<b>€ 201</b>	<b>€ -193</b>	<b>€ -140</b>	<b>€ 355</b>

De voorziening WW bestaat uit de WW-aanspraken van (tijdelijk) personeel in dienst van GGD NOG. Voor enkele personeelsleden die langdurig ziek zijn, is de voorziening langdurig zieken gevormd, om de risico's af te dekken dat deze personen niet direct productieve uren realiseren. In de CAO is opgenomen dat iedere medewerker in de periode van 2013 tot en met 2015 jaarlijks recht heeft op € 500 voor het individuele loopbaanbudget. Om aan deze verplichting te voldoen is een voorziening loopbaanbudget getroffen. Deze regeling loopt tot en met 2015. Deze voorziening is per 31-12-2015 nihil. Voor het afdekken van de risico's van de salarislasten welke niet direct of indirect toegerekend kunnen worden aan onze producten en programma's, is de voorziening boventallig personeel gevormd.

### 7.3.5. Overlopende Passiva

#### Toelichting Overlopende Passiva

X € 1.000

Omschrijving	Stand 1-1-2015	Mutatie bij	Mutatie af	Stand 31-12-2015
<b>Van overheidslichamen ontvangen voorschotbijdragen voor specifieke uitkeringen die dienen ter dekking van volgende begrotingsjaren</b>				
Bijdrage soa	€ 338	€ 210	€ -92	€ 456
Project Slimmer	€ -	€ 20	€ -	€ 20
ECA 2016	€ -	€ 50	€ -	€ 50
Maatschappelijke zorg	€ 165	€ 19	€ -56	€ 129
Adolecenten gemeente Lochem	€ -	€ 21	€ -	€ 21
KEC	€ 2	€ -	€ -2	€ -
Overige bijdragen van overheidslichamen	€ 4	€ 19	€ -3	€ 21
<b>Totaal overlopende passiva met een bepaald bestedingsdoel</b>	<b>€ 509</b>	<b>€ 340</b>	<b>€ -152</b>	<b>€ 696</b>
<b>Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen</b>				
Nog te betalen leveringen van leveranciers	€ 114	€ -	€ -114	€ -
Nog te betalen kosten afdelingen	€ 569	€ 639	€ -569	€ 639
Nog te betalen overige personeelslasten	€ 498	€ 508	€ -498	€ 508
Overige verplichtingen	€ 28	€ 48	€ -28	€ 48
				€ -
<b>Totaal verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen</b>	<b>€ 1.209</b>	<b>€ 1.195</b>	<b>€ -1.209</b>	<b>€ 1.195</b>
<b>Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen</b>				
RIMM / OGZ Diagnostiek	€ 10	€ 15	€ -10	€ 15
Extra contactmoment	€ 76	€ -	€ -76	€ -
Kortlopende projecten 1	€ 24	€ -	€ -	€ 24
Nog te halen productie JGZ	€ 325	€ -	€ -325	€ -
Evaluatie JGZ Groei en Bloei	€ -	€ 10	€ -	€ 10
ROAZ subsidie	€ -	€ 15	€ -	€ 15
Overig	€ 22	€ 7	€ -22	€ 7
<b>Totaal overige vooruit ontvangen bedragen</b>	<b>€ 457</b>	<b>€ 46</b>	<b>€ -433</b>	<b>€ 71</b>
<b>Totaal overlopende passiva</b>	<b>€ 2.175</b>	<b>€ 1.581</b>	<b>€ 1.794-</b>	<b>€ 1.962</b>

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

**EY** Building a better working world

## 8. Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Niet uit de balans blijkende verplichtingen neemt de GGD in de jaarrekening op als de financiële verplichting € 207.000 overschrijd.

- De GGD is eigen risicodragers voor wachtgeld- en werkloosheidsuitkering. Wanneer voormalig personeel dat is afgekeurd, bij herkeuringen weer (gedeeltelijk) arbeidsgeschikt wordt verklaard, dient de GGD alsnog voor de lasten van wachtgeld- of werkloosheidsuitkering te betalen. Er kunnen daardoor altijd weer nieuwe verplichtingen ontstaan. Voor de bekende gevallen is een voorziening gevormd.
- In september 2011 is een huurovereenkomst voor kopieerapparaten afgesloten. De looptijd van de overeenkomst is 5 jaar. In oktober 2015 is een nieuwe overeenkomst getekend voor de periode van 30 maanden. De nieuwe apparaten worden begin 2016 geleverd, dat is de ingangsdatum van de nieuwe overeenkomst. De jaarlijkse lasten van de nieuwe overeenkomst zijn ruim € 82.000.
- In oktober 2015 heeft de GGD NOG een overeenkomst telefoon- en datadiensten voor drie jaar gesloten met Vodafone. De jaarlijkse lasten die voortvloeien uit deze overeenkomst zijn ruim € 109.000.
- Voor de locatie in Warnsveld is vanaf 1 oktober 2015 een contractuele verplichting aangegaan van € 190.000 per jaar met de gemeente Zutphen voor de huurperiode van 5 jaar.
- In het Gelre Ziekenhuis in Apeldoorn wordt een onderzoeklocatie voor TBC reizigers en soa gehuurd. Het huurcontract heeft een looptijd van 5 jaar. De aangegane huurverplichting per 31 december 2015, inclusief servicekosten en dienstverleningsovereenkomst, bedraagt per jaar ruim € 72.500.



## 9. Controleverklaring

*(van de onafhankelijke accountant - volgt)*

## 10. Bijlagen

### Bijlage 1: Overzicht afrekening Meldpunt Maatschappelijke Zorg

Omschrijving	Begroting 2015 (subsidie)			Realisatie 2015		
	uren	tarief	bedrag	uren	tarief	bedrag
Coördinator	1.000	€ 88,00	€ 88.000	750	€ 88,00	€ 66.000
Projectondersteuning	1.350	€ 53,83	€ 72.668	1.337	€ 53,83	€ 71.971
<b>Totaal coördinatie</b>	<b>2.250</b>		<b>€ 160.668</b>	<b>2.014</b>		<b>€ 137.971</b>
<b>Totaal Bemoeizorg</b>	<b>2.250</b>	<b>€ 72,00</b>	<b>€ 162.000</b>	<b>2.014</b>	<b>€ 72,00</b>	<b>€ 145.008</b>
Verpleegk. spreekuur dak- en thuislozen	90	€ 74,54	€ 6.709	79	€ 74,54	€ 5.889
<i>Centrale Toegang</i>						
Projectcoördinatie	2.538	€ 74,54	€ 189.183	3.208	€ 74,54	€ 239.124
Psychiater	150	€ 131,56	€ 19.730	0		€ -
Zorgmonitor			€ 25.000			€ 22.014
<b>Totaal centrale toegang</b>	<b>2.688</b>		<b>€ 233.913</b>	<b>3.208</b>		<b>€ 261.138</b>
<b>Totaal algemeen</b>	<b>7.278</b>		<b>€ 563.289</b>	<b>7.315</b>		<b>€ 550.006</b>

### Dekking kosten Meldpunt Maatschappelijke Zorg

Omschrijving	Begroting 2015 (subsidie)	Realisatie 2015
	Budget gemeente Zwolle	€ 513.289
Overige deelnemende gemeenten (Noord Veluwe)	€ 50.000	€ 37.000
<b>Totaal Inkomsten</b>	<b>€ 563.289</b>	<b>€ 550.000</b>



## Bijlage 2: Afrekening subsidieverlening Zutphen MZ

- Financiële verantwoording t.b.v. gemeente Zutphen
- Afrekening subsidieverlening backoffice multiprobleemsituaties 2015

Omschrijving	Uren	Tarief	Bedrag
Subsidie Backoffice multiprobleemsituaties/vangnet Zutphen			
Inzet verpleegkundige	800	€ 66	€ 52.872
<b>Totaal toegekende subsidie</b>	<b>800</b>		<b>€ 52.872</b>
Kosten Backoffice multiprobleemsituaties/vangnet Zutphen			
Inzet verpleegkundige	771	€ 66	€ 50.955
Inzet adm. medewerker	131	€ 54	€ 7.052
<b>Totaal gerealiseerde kosten</b>	<b>0</b>		<b>€ 58.007</b>
Afrekening subsidie			
Ontvangen voorschot			€ 52.872
Kosten			€ 58.007
<b>Afrekening</b>			<b>€ 5.135</b>













### Bijlage 3: Afrekening algemene inwonerbijdrage

Gemeente	Begroting 2015		Realisatie 2015		Inwonerbijdrage 2015 te corrigeren	
	Aantal inwoners	bijdrage per gemeente	Aantal inwoners	bijdrage per gemeente	Aantal inwoners	correctie bijdrage per gemeente *)
Aalten	27.026	€ 370.234	26.904	€ 368.423	122-	€ 1.811-
Berkelland	44.667	€ 611.901	44.364	€ 607.520	303-	€ 4.381-
Bronckhorst	36.923	€ 505.814	36.726	€ 502.925	197-	€ 2.889-
Doetinchem	56.318	€ 771.510	56.484	€ 773.491	166	€ 1.982
Montferland	34.981	€ 479.210	35.150	€ 481.344	169	€ 2.133
Oost Gelre	29.698	€ 406.838	29.533	€ 404.425	165-	€ 2.413-
Oude IJsselstreek	39.609	€ 542.610	39.558	€ 541.707	51-	€ 903-
Winterswijk	28.855	€ 395.289	28.977	€ 396.811	122	€ 1.521
<b>Regio Achterhoek</b>	<b>298.077</b>	<b>€ 4.083.406</b>	<b>297.696</b>	<b>€ 4.076.645</b>	<b>381-</b>	<b>€ 6.761-</b>
Apeldoorn	157.516	€ 2.157.838	158.099	€ 2.165.006	583	€ 7.168
Brummen	21.178	€ 290.121	20.983	€ 287.341	195-	€ 2.780-
Epe	32.342	€ 443.058	32.214	€ 441.138	128-	€ 1.920-
Hatterm	11.733	€ 160.732	11.821	€ 161.877	88	€ 1.144
Korting Hatterm ivm Logopedie				€ 3.000-		€ 3.000-
Heerde	18.481	€ 253.174	18.512	€ 253.503	31	€ 329
Lochem	33.249	€ 455.484	33.244	€ 455.243	5-	€ 241-
Voorst	23.764	€ 325.547	23.913	€ 327.464	149	€ 1.917
Korting Voorst ivm Logopedie				€ 6.000-		€ 6.000-
Zutphen	47.149	€ 645.902	46.849	€ 641.550	300-	€ 4.352-
<b>Regio Midden IJssel / Oost Veluwe</b>	<b>345.412</b>	<b>€ 4.731.856</b>	<b>345.635</b>	<b>€ 4.724.121</b>	<b>223</b>	<b>€ 7.735-</b>
Elburg	22.649	€ 310.272	22.843	€ 312.812	194	€ 2.539
Ermelo	26.055	€ 356.932	26.190	€ 358.646	135	€ 1.714
Harderwijk	45.731	€ 626.477	45.776	€ 626.856	45	€ 379
Nunspeet	26.676	€ 365.439	26.744	€ 366.232	68	€ 793
Oldebroek	22.833	€ 312.793	23.001	€ 314.975	168	€ 2.182
Putten	23.865	€ 326.931	24.377	€ 333.818	512	€ 6.888
<b>Regio Noord Veluwe</b>	<b>167.809</b>	<b>€ 2.298.843</b>	<b>168.931</b>	<b>€ 2.313.339</b>	<b>1.122</b>	<b>€ 14.496</b>
<b>Totaal GGD Noord en Oost Gelderland</b>	<b>811.298</b>	<b>€ 11.114.105</b>	<b>812.262</b>	<b>€ 11.114.105</b>	<b>964</b>	<b>0</b>
<b>Bijdrage per inwoner</b>		<b>€ 13,70</b>		<b>€ 13,69</b>		

In 2014 ontvangen bijdrage per gemeente is op basis van de voor 2015 begrote inwoneraantallen. Bij de realisatie staan de inwoneraantallen per gemeente op 1-1-2015 (bron CBS). In de begrote cijfers is geen rekening gehouden met de compensatie voor de gemeenten Voorst en Hatterm voor logopedie, die om historische redenen is toegezegd. Deze gemeenten laten de preventieve taal- en spraakscreening van de jeugdgezondheidszorg door eigen logopedisten uitvoeren. In de realisatie 2015 is deze compensatie verwerkt.

\*) – door gemeente terug te ontvangen, + door gemeente te betalen.

## Bijlage 4: Overzicht samenstelling Algemeen Bestuur (per 31-12-2015)

 <p><b>Gemeente Aalten</b> P. (Henk) Rijks Gemeentebevelingen CU</p>	 <p><b>Gemeente Brummen</b> J.B. (Kees) Paauw CDA</p>	 <p><b>Gemeente Ermelo</b> A.L. (Laurens) Klappe Progressief Ermelo</p>
 <p><b>Gemeente Apeldoorn</b> P. (Paul) Blokhuis CU</p>	 <p><b>Gemeente Doetinchem</b> C.J. (Kees) Teijder D66</p>	 <p><b>Gemeente Harderwijk</b> G.J. (Gert-Jan) van Hoort Stadsparcij Harderwijk Anders</p>
 <p><b>Gemeente Berkeland</b> L.J.H. (Leo) Scharnberg CDA</p>	 <p><b>Gemeente Elburg</b> W. (Willem) Krooneman CU</p>	 <p><b>Gemeente Hattem</b> M. (Martijn) Hospers CDA</p>
 <p><b>Gemeente Bronckhorst</b> P. (Paul) Seesing CDA</p>	 <p><b>Gemeente Epe</b> D. (Dick) van Norel CU</p>	 <p><b>Gemeente Heerde</b> J. (Jolanda) Pierik - v.d. Snel CDA</p>



**Gemeente Lochem**  
**I. (Trix) van der Linden**  
D66



**Gemeente Oost Gelre**  
**J.B.M. (Jos) Hoenderboom**  
CDA



**Gemeente Winterswijk**  
**I.G. (Ilse) Saris**  
CDA



**Gemeente Montferland**  
**I.T.J.M. (Ingrid) Wolting**  
PvdA



**Gemeente Oude IJsselstreek**  
**L.G. (Bert) Kuster**  
Lokaal Belang GVS



**Gemeente Zutphen**  
**P.C.M. (Patricia) Witthagen**  
GroenLinks



**Gemeente Nunspeet**  
**G. (Geert) van den Berg**  
CU



**Gemeente Putten**  
**A. (Ard) Kleijer**  
CU



**Veiligheidsregio Noord- en Oost-  
Gelderland (VNOG) / DB**  
**N.E. (Niels) Joosten**  
WD (Burgemeester Doetinchem)








**Gemeente Oudebroek**  
**L. (Liesbeth) Vos - van de Weg**  
CU



**Gemeente Voonst**  
**W. (Wim) Vrijhoef**  
D66



## Bijlage 5: Overzicht samenstelling Dagelijks Bestuur (per 31-12-2015)

 <p>I.G. (Ilse) Saris Wethouder Winterswijk</p>	 <p>D. (Dick) van Norel Wethouder Epe</p>
 <p>N.E. (Niels) Joosten DB-tid Veiligheidsregio NOG / Doetinchem</p>	 <p>A. (Ard) Kleijer Wethouder Putten</p>
 <p>P. (Paul) Blokhuis Wethouder Apeldoorn</p>	 <p>G. (Gert) van den Berg Wethouder Nunspeet</p>